

తెలుగు తోట - 2

రెండవ తరగతి

పార్యపుస్తక అభివృద్ధి, ప్రచురణ సమితి

కె. వెట్టిసెల్వీ ఐ.ఎ.ఎస్

ప్రశ్నక అధికారి
పారశాల విద్య
ఆంధ్రప్రదేశ్

డా. బి. ప్రతాపరెడ్డి

సంచాలకులు
రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధనా శిక్షణ సంస్థ
ఆంధ్రప్రదేశ్

డి. మధుసూదన రావు

సంచాలకులు
ప్రభుత్వ పార్య పుస్తక ముద్రణాలయం
ఆంధ్రప్రదేశ్

సంపాదక వరం

డా. డి. చంద్రశేఖరరెడ్డి

విక్రాంత ప్రధానాచార్యులు, ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు ప్రాచ్యకళాశాల, హైదరాబాద్.

డా. రాచపాశేం చంద్రశేఖరరెడ్డి

విక్రాంత ఆచార్యులు, శ్రీ కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయం, అనంతపురం,

డా. పరిమి రామనరసింహం

విక్రాంత తెలుగు ఆచార్యులు, కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.

డా. కడిమెట్ట వరప్రసాద్

విక్రాంత తెలుగు పండితులు, నర్సాపురం, పశ్చిమగోదావరి.

శ్రీ అలూరు శిరోమణిశర్మ

విక్రాంత తెలుగు పండితులు, నెల్లూరు

గౌరవ సలవోదారులు

శ్రీ వాడేవు సుందరరావు విక్రాంత అధ్యాపకులు, తఱకు

డా. సి.ఎ. ప్రసాద్ నయాతాలిం జాతీయ కమిటీ సభ్యులు

శ్రీ సి.వి. కృష్ణయ్య విక్రాంత ఉపాధ్యాయులు, కృష్ణ జిల్లా

సమగ్ర శిక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

First Published 2020

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

సమగ్ర శిక్షా, పారశాల విద్య
ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిడి

Printed in India
at the A.P. Govt. Text Book Press
Amaravati
Andhra Pradesh

ముందుమాట

జ్ఞానానికి మాధ్యమం భాష. విజ్ఞాన విస్తరణకు వాహిక భాష. శిశువు శారీరక వికాసానికి తల్లిపాలు తోడ్పడినట్లుగా మానసిక వికాసానికి తోడ్పడేది మాతృభాష. శ్యాసలాంబి భాషను పిల్లలు సహజంగానే నేర్చుకుంటారు. తల్లిపాలు జీర్ణం చేసుకున్నంత తేలికగా అవగాహన చేసుకోగలరు. అలా సహజంగానే మాతృభాష అలవడే పిల్లలో భాషా సామర్థ్యాలన్నీ పెంపొందే విధంగా బోధించడంలో ఉపాధ్యాయులకు, నేర్చుకోవడంలో విద్యార్థులకు దోహదపడే సాధనం పార్యపుస్తకం.

నిర్వంధ ఉచిత విద్యాపాక్ష చట్టం 2009, జాతీయ నూతన విద్యావిధానం ఎన్జపి-2019 సూచించిన విధంగా బాలలందరికీ అత్యున్నత ప్రమాణాలతో కూడిన విద్యను అందించేందుకు, బాలల సమగ్ర వికాసానికి పార్యపుస్తకాలు దోహదపడేందుకు అనుకూలంగా ఈ పార్యపుస్తక రూపకల్పనకై భాషాబోధనా లక్ష్యాలను నిర్దేశించుకోవడం జరిగింది.

భాషాబోధనా లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా నూతన పార్యపుస్తకాలు పిల్లలు ఆడుతూ, పాడుతూ, స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుతూ ఆనందంగా భాషను నేర్చుకునేవిధంగా సన్నివేశ పద్ధతిలో రూపొందించబడ్డాయి. ప్రతి పారం చక్కని సన్నివేశ చిత్రంతో ప్రారంభపుతుంది. అట్లాగే ఉత్తమ సాహిత్యకారులు రచించిన అభినయ గేయాలతో పాఠాలు ప్రారంభం కావడం విశేషం.

‘ఇవి చేయండి’ శీర్షికతో వినండి - మాట్లాడండి, చదవండి, రాయండి, సృజనాత్మకత వంటి భాషా సామర్థ్యాలను సాధించేందుకు ఆట, పాట, మాట, కథలు, చిత్రకథలు, సన్నివేశాలు, సంఘటనల రూపంలో ఆసక్తికరమైన అభ్యాసాలను రూపొందించడం మరో విశేషం. అంతేకాకుండా పార్యపుస్తకం పాఠాల సంఖ్య, పేజీల సంఖ్య తగ్గిస్తూ ఆకర్షణీయమైన చిత్రాలతో పిల్లలు ఇష్టపడే విధంగా రూపొందించబడింది.

పార్యపుస్తకానికి అనుబంధంగా భాషాసామర్థ్యాల సాధనకై ప్రత్యేకంగా అభ్యాసం కొరకు సాధన అనే పేరుతో ఆలోచనాత్మకమైన, ఆచరణీయమైన, ఆసక్తికర అభ్యాసాలతో ఆడుతూ, పాడుతూ నేర్చుకునేలా, వ్యక్తిగత, జట్టుకృత్యాలతో రూపొందించడం మరో ప్రత్యేకత.

రెండవ తరగతిలోకి ప్రవేశించిన బాలలను తరగతి సంసిద్ధులను చేయడానికి ఒకటవ తరగతికి సంబంధించిన పునశ్చరణ పాఠాలను జోడించడం మరో ఆకర్షణ.

పిల్లల పరిసరాలలోని సామాజిక నేపథ్యాలనే పాల్యంశాలుగా మార్పి పిల్లల సామర్థ్యాలు, పిల్లల ఆసక్తులు, పర్యావరణ స్ఫూర్థా, సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, సృజనాత్మకత, మానవసంబంధాలు, హస్యం, యాత్రానుభవం, నైతిక విలువలకు పెద్దపాట వేసి చక్కటి ఇతివృత్తాలతో పాఠాలు రూపొందించబడ్డాయి. బద్దెన రాసిన సుమతీ శతకపద్యాలను ‘పద్యరత్నాలు’ శీర్షికతో రెండవ తరగతిలో నేర్చించడం మరో ప్రత్యేకత. పార్యపుస్తక తాత్కాలికతను అర్థంచేసుకొని, అర్థవంతమైన బోధనకు సహకరించేలా ఉపాధ్యాయులకు కరదిపికను కూడా అందిస్తున్నాం.

పార్యపుస్తకాన్ని సమర్థంగా ఉపయోగించడంలో ఉపాధ్యాయుని పాత్ర కీలకమైనది. భాషాసామర్థ్యాల సాధనకు కేవలం పార్యపుస్తకానికి పరిమితం కాకుండా, ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, భాషావసరులను, పరససామగ్రిని వినియోగించుకుని బోధనాభ్యాసం ప్రక్రియలను చేపట్టాలని ఉపాధ్యాయులందరినీ కోరుతున్నాం.

మునుపెన్నదు లేనివిధంగా విద్యలో వినూత్వ మార్పులు తీసుకురావడానికి నూతన పార్యపుస్తకాలను ప్రతిష్టాత్మకంగా రూపొందించడానికి స్ఫూర్థంగా పూనుకుని మార్పదర్శనం చేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి గౌరవనీయులైన శ్రీ వై.ఎస్. జగన్మహాపానిరెడ్డిగారికి ధన్యవాదాలు. కని విని ఎరుగని రీతిలో పార్యపుస్తక రూపకల్పనలో ప్రత్యక్షంగా సూచనలు చేసి, సమీక్షలు నిర్వహించి, అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో నాణ్యత గల పార్యపుస్తకాల తయారీకి దిశానిర్దేశం చేసిన పారశాల విద్యాశాభాసాత్మ్యాలు గౌరవనీయులైన దా॥ ఆదిమూలపు సురేష్గారికి ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఈ పార్యపుస్తక రూపకల్పనలో దిశానిర్దేశం చేసిన పారశాల విద్య ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీ బుడితి రాజశేఖర్, ఐ.ఎ.ఎస్ గారికి, సలహోలు, సూచనలు ఇచ్చిన పారశాల విద్య కమీషనర్ శ్రీ వాడ్రెవు చినపీరభద్రుడు, ఐ.ఎ.ఎస్.గారికి, అంగ్ మాధ్యమ ప్రత్యేక అధికారిణి కె. వెట్లిసెల్చ్, ఐ.ఎ.ఎస్.గారికి, అకడమిక్ అడ్డోజరీ బోర్డు సభ్యులకు, సంపాదక బృందానికి, సలహోదారులకు, విషయానిపుణులకు, పార్యపుస్తక రూపకల్పనలో పాల్గొన్న ఉపాధ్యాయులకు, లే అవుట్ డిజైనింగ్ చేసినవారికి, చిత్రకారులకు ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఈ పార్యపుస్తకం పిల్లల భవిష్యత్తుకు అవసరమైన భాషాపాటవాన్ని, సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి తోడ్పుడుతుందని ఆశిస్తున్నాం. ఈ పార్యపుస్తకంపై సూచనలను, సలహోలను అవ్యాసిస్తున్నాం.

డా. బి. ప్రతాపరెడ్డి

సంచాలకులు

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణ సంస్థ, అంధ్రప్రదేశ్

వందే మాతరం

- బంకించండ్ భట్టీ

వందే మాతరం వందే మాతరం
సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం
సస్యశ్యామలాం మాతరం వందే మాతరం
శుభ్రజ్యోత్సవులకిత యామినీం
పుల్లకుసుమిత ద్రుమదళ శోభినీం
సుహసినీం సుమధుర భాషిణీం
సుఖదాం వరదాం మాతరం వందే మాతరం.

మా తెలుగు తల్లి

- శంకరంబాడి సుందరాచారి

మా తెలుగు తల్లికి మలైపూదండ
మా కన్నతల్లికి మంగళారతులు
కదుపులో బంగారు కనుచూపులో కరుణ
చిరునవ్వులో సిరులు దొరలించు మా తల్లి
గలగలా గోదారి కదలిపోతుంటేను
చిరబిరా కృష్ణమ్మ పరుగులిదుతుంటేను
బంగారు పంటలే పండుతాయి
మురిపాల ముత్యాలు దొరలుతాయి
అమరావతీ నగర అపురూప శిల్పాలు
త్యాగయ్య గొంతులో తారాడు నాదాలు
తిక్కుయ్య కలములో తియ్యిందనాలు
నిత్యమై, నిఖిలమై నిలిచియుండేదాక
రుద్రమ్మ భుజశక్తి, మల్లమ్మ పతిభక్తి
తిమ్మరుసు ధీయుక్తి, కృష్ణరాయల కీర్తి
మా చెవుల రింగుమని మారుమోగేదాక
నీ ఆటలే ఆడుతాం - నీ పాటలే పాడుతాం
జై తెలుగు తల్లి ! జై తెలుగు తల్లి! జై తెలుగు తల్లి!

జాతీయ గీతం

- రవీంద్రనాథ్ రాగుర్

జనగణమన అధినాయక జయహే!
భారత భాగ్యవిధాతా!
పంజాబ, సింధు, గుజరాత, మరాతా,
ద్రావిడ, ఉత్కృష్ట, వంగా!
వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగా!
ఉచ్చల జలధి తరంగా!
తవ శుభనామే జాగే!
తవ శుభ ఆశిష మాంగే
గాహే తవ జయగాఢా!
జనగణ మంగళదాయక జయహే!
భారత భాగ్య విధాతా!
జయహే! జయహే! జయహే!
జయ జయ జయ జయహే!!

ప్రతిజ్ఞ

- పైడిమట్రి వెంకటసుబ్బారావు

భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.
నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. సుసంపన్ముఖైన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వ
సంపద నాకు గర్వకారణం. దీనికి అర్థత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.
నా తల్లిదండ్రుల్ని, ఉపాధ్యాయుల్ని, పెద్దలందర్ని గౌరవిస్తాను. ప్రతివారితోను
మర్యాదగా నడుచుకొంటాను. జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.
నా దేశంపట్ల, నా ప్రజలపట్ల సేవానిరతితో ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.
వారి శ్రేయోభిపృష్ఠలే నా ఆనందానికి మూలం.

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

- ◆ అమృ భాషలోని మాధుర్యాన్ని ఆస్యాదిస్తూ ఆడుతూ, పాడుతూ, మాట్లాడుతూ ఆనందంగా భాష నేర్చుకోవడం అనే లక్ష్యంతో ఈ పార్యపుస్తకం రూపొందించబడింది.
- ◆ పిల్లలు వినడం, ఆలోచించి మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకొని సాంతమాటల్లో చెప్పడం, భావాన్ని గ్రహించడం, రాయడం, స్మజనాత్మక వ్యక్తికరణ వంటి సామర్యాలను సాధించడానికి మీలుగా ఈ తెలుగు పార్యపుస్తకం రూపొందింది.
- ◆ ప్రతి పాఠమూ చిత్రంతో కూడిన సన్నిఖేశంతో, గేయము లేదా గేయ కథతో ప్రారంభమౌతుంది.
- ◆ ప్రతి పాఠంలో కూడా వినడం, మాట్లాడడం, చదవడం, రాయడం వంటి సామర్యాలకు సంబంధించిన అభ్యాసాల వద్ద ప్రత్యేక చిత్రాలు (లోగోలు) ఉన్నాయి.
- ◆ పాతాన్ని ప్రారంభించేముందు చిత్రం ఆధారంగా పిల్లలచేత మాట్లాడించాలి. ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు అడగాలి.
- ◆ ఆ తర్వాత పాతాన్ని బోధించాలి. గేయాలను చెప్పడానికి ముందుగానే గేయాన్ని చార్పుమీద, లేదా బోర్డుమీద రాయాలి. ఉపాధ్యాయులు చదివి వినిపించాలి. పిల్లలచేత పలికించాలి. అభినయంతో పాడేలా అభ్యాసం కల్పించాలి.
- ◆ గేయం / పాట... దీనిలో నేర్చాలిన గుణింతాలను, ఒత్తులను పిల్లలచేత గుర్తింపజేయాలి. అలాగే అక్షరాలను స్ఫ్టపంగా పలకడం, చదవడం, రాయడం చేసేలా అభ్యాసం కల్పించాలి.
- ◆ పాఠంలో నేర్చిన గుణింత అక్షరాలను గుణింతాల పట్టికలో గుర్తింపజేయాలి.
- ◆ వినడం, మాట్లాడడం వంటి కృత్యాలను పూర్తి తరగతి గది కృత్యంగా నిర్వహించాలి. అందరు పిల్లలూ స్వేచ్ఛగా మాట్లాడేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ◆ చదవడం, రాయడం అభ్యాసాలను జట్టు కృత్యాలుగా నిర్వహించాలి. వ్యక్తిగతంగా రాసేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ◆ చదవడం, రాయడం నేర్చడానికి అవసరమైన వ్యక్తిగతాల, పదజాల పట్టికల వంటివాటిని ముందుగానే సిద్ధం చేసుకోవాలి. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో వినియోగించాలి.
- ◆ చదవడం, రాయడం అభ్యాసాలకు సంబంధించిన సూచనల గురించి పిల్లలకు అవగాహన కల్పించాలి. పిల్లలు వీటిని వ్యక్తిగతంగా రాసేలా చూడాలి.
- ◆ తెలుగు పార్యపుస్తకంతో పాటు తప్పనిసరిగా పిల్లలచేత సాధనలో అభ్యాసాలు చేయించాలి. ప్రతిరోజు పిల్లలచేత పదాలను రాయించాలి. ఉక్కలేఖనం చెప్పాలి.
- ◆ ఈ పార్యపుస్తకం పదవద్దతిలో రూపొందించినందువల్ల గుణింత, ఒత్తు పదానికి సంబంధించి చిత్రంతో కూడిన పాతాలు ఉంటాయి. సందర్భచిత్రంగా అర్థవంతమైన ప్రక్రియ ద్వారా పరిచయం చేశారు. చివర వర్ణక్రమాన్ని పరిచయం చేశారు.
- ◆ పార్యపుస్తకం ద్వారా వీలైనన్ని ఎక్కువ పదాలను పరిచయం చేయడానికి బదులు నిత్యజీవితంలో వినియోగించే పదాల ఆధారంగా చదవడం, రాయడం కోసం అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. తెలిసిన పదాలలోని అక్షరాలతోనే నూతన పదజాల నిర్మాణం చేసేలా, వినియోగించేలా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.
- ◆ తరగతి ప్రారంభంలో పిల్లలు స్వేచ్ఛగా మాట్లాడడానికి, సంసిద్ధులను చేయటానికి సంసిద్ధతా పాతాలు ప్రత్యేక పుస్తకంగా ఇవ్వబడుతున్నాయి. ఇవి సన్నిఖేత చిత్రాలు, అభినయ గేయాలు, కథలు, చిత్రకథలు రూపంలో ఉన్నాయి. వీటిని చూపించి పిల్లలచేత మాట్లాడించాలి, పాడించాలి, రంగులు వేయించాలి.
- ◆ రెండవ తరగతి పూర్తయేసరికి పిల్లలు సరళ, గుణింత, ఒత్తు పదాలు చదవడం, రాయడం చేయగలుగుతారు. ఈ లక్ష్మణాధనకు ప్రణాళికాబద్ధంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్మించాలి.
- ◆ పాఠశాలలకు సరఫరా చేసిన బాలసాహిత్యం, వానచినుకులు, కథావాచకాలు, కథల కార్టుల వంటివాటిని అదనపు పరసామగ్రిగా వినియోగించాలి.
- ◆ ప్రతిరోజు తెలుగు భాషాభోధనకు కేటాయించిన 85 నిఱాల సమయంలో పార్యపుస్తకం, సాధన ఆధారంగా అభ్యాసాలను చేయస్తే, గ్రంథాలయ పుస్తక పతనం కోసం కేటాయించిన పీరియడ్లో వానచినుకులు పుస్తకాలను, బాలసాహిత్యాన్ని, అదనపు పతన సామగ్రిని తప్పనిసరిగా వినియోగించాలి.
- ◆ పిల్లల అభ్యసనాన్ని పార్యపుస్తకానికి పరిమితం చేయకుండా, వీలైనంత ఎక్కువగా పతనసామగ్రిని, బోధనాభ్యసన సామగ్రిని వినియోగించి భాషాసామర్యాలను సాధింపజేయాలి.

సాధించవలసిన సామర్థ్యాలు

I. వినండి - మాట్లాడండి

- ◆ పరిచితమైన కథలు, పాటలు, సంభాషణలు విని అర్థంచేసుకోవాలి.
- ◆ విన్న అంశం గురించి ఎవరు? ఏమిటి? ఎక్కడ? వంటి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఇవ్వగలగాలి.
- ◆ సూచనలు విని అర్థం చేసుకొని ఆ ప్రకారం చేయగలగాలి.
- ◆ వింటున్నప్పుడు అక్షరాల మధ్య, ధ్వని భేదాలను గుర్తించగలగాలి.
- ◆ తెలిసిన, చూసిన వాటి గురించి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడగలగాలి.
- ◆ చిత్రాల ఆధారంగా మాట్లాడగలగాలి. అనగా ఎవరున్నారు? ఏం జరుగుతుంది? ఏం చేస్తున్నారు? వంటి అంశాలు చెప్పగలగాలి.
- ◆ వర్ణమాల, సరళపదాలను, గుణింతాలను, ద్విత్యాలను, సంయుక్తాలను స్పష్టంగా పలకగలగాలి.

II. చదవండి

- ◆ గేయాలు, పాటలు వంటి వాటిలో వాక్యాలను గుర్తించగలగాలి.
- ◆ ఇచ్చిన అంశంలో గుణింత, ఒత్తు పదాలను వాటిలోని అక్షరాలను గుర్తించగలగాలి.
- ◆ పదాలలోని అక్షరాలను వర్ణమాల చార్టులో గుర్తించగలగాలి.
- ◆ సరళపదాలు, గుణింతాలను, ద్విత్యాలను, సంయుక్తాలను, సరళమైన వాక్యాలను ధారాళంగా, తప్పుల్లేకుండా చదవగలగాలి.
- ◆ చదువుతున్న పదాలలో గుణింత, ఒత్తు అక్షరాలను గుర్తించి గళ్ళలో రాయగలగాలి.
- ◆ చిత్రాలతో పదాలను జతచేయగలగాలి.

III. రాయండి

- ◆ నేర్చుకున్న అక్షరాలను ఉపయోగించి సొంతంగా పదాలను రాయగలగాలి.
- ◆ వర్ణమాల ఆధారంగా సరళపదాలు రాయగలగాలి.
- ◆ పట్టికల ఆధారంగా నూతన పదజాలాన్ని రాయగలగాలి.
- ◆ గుణింతాలను, ద్విత్యాలను, సంయుక్తాలను తప్పుల్లేకుండా, అందంగా రాయగలగాలి.
- ◆ ఉక్కలేఖనం రాయగలగాలి.

IV. సృజనాత్మకత

- ◆ గేయాలను అభినయంతో పొడాలి.
- ◆ చిత్రాలు గీసి, రంగులు వేసి పదాలు రాయగలగాలి.
- ◆ సూచనలకు తగిన విధంగా అభినయం చేయగలగాలి.

విషయసూచిక

పాఠం	నేర్చుకోవలసినవి	గేయ రచయిత	నెల	పేజీ
సంసిద్ధత ప్రత్యేక పుస్తకం	అభినయ గేయాలు	బి.వి. నరసింహోరావు రాయపోలు వామనమూర్తి గొల్లాపిన్ని సుబ్రహ్మణ్యశర్మ	జూన్ జూలై	
1. వాన చిలకల్లరా చిలకల్లరా!	(~) (° , ‡)	పాయల సత్యనారాయణ గురజాడ ఆప్యారావు	ఆగష్టు ఆగష్టు	2-5 6-9
2. పూచినపూలు పరుగు పందెం	(॥, సా, ఎ) (=, క్ష)	న్యాయపతి రాఘవరావు జై సీతారాం	సెప్టెంబరు సెప్టెంబరు	10-13 14-17
3. కొంపెకోతీ వీ ఊరెళ్ళదాం	(~, ~) (_=, ~)	కస్తూరి నరసింహమూర్తి నాగబైరవ ఆది నారాయణ	సెప్టెంబరు అక్టోబరు	18-21 22-25
4. అప్పదాలు-బజీలు సబ్బాబిళ్ళ	(ఎ , జ) (బ , ఖ)	మూలం : శాంతి వనం అలపర్తి వెంకట సుబ్బారావు	అక్టోబరు నవంబరు	26-29 30-33
5. చిచ్చబుడ్డి అరటిచెట్టు	(ఛ , ద) (గ , ట)	పెద్దించి సత్యనారాయణమూర్తి సంకలనం : సమతారావు	నవంబరు నవంబరు	34-37 38-41
6. అద్దాలబస్స కొయ్యగుర్రం	(ఇ , ఎ) (ఈ , ఐ)	బాలాంత్రపు రజనీకాంతరావు వెలగా వెంకటప్పయ్య	డిసెంబరు డిసెంబరు	42-45 46-49
7. మొక్కజొన్న అమృమృగారిల్లు	(క్క , జు) (క్క , ము)	మూలం : కె. సబ్బా అలపర్తి వెంకట సుబ్బారావు	డిసెంబరు జనవరి	50-53 54-57
8. పాపనప్ప బత్తులబుట్ట	(వ్య , ఉ) (ఒత్తుల పునశ్చరణ)	వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి చింతా దీక్షితులు	జనవరి ఫిబ్రవరి	58-61 62-65
9. మ్యావ్ మ్యావ్! కాల చక్రం	(ఎ , ద్విత్వ, సంయుక్తాల పరిచయం) వారాలు, తిథులు, నక్షత్రాలు.	జై సీతారాం	ఫిబ్రవరి	66-69
◆ పద్యరత్నాలు	నైతికవిలువలు		70	71-72

సూచన: ప్రతి రెండు పాఠాలకు ఒక పద్యాన్ని నేర్చించండి

T4K6K6

వానలు వానలు వానలు
పారే కొండా కోసలు
చిటపట కురిసే చినుకులు
మిలమిల మెరిసే మెరుపులు
పిల్లల పడవల నడకలు
మనసు నిండుగా వేడుకలు
బెకబెక అరిచే కప్పలు
కిలకిలలాడే చేపలు
వానలు వానలు వానలు
పారే కొండా కోసలు

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయిస్తా పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో ఏమేం ఉన్నాయి?
- ఇ) ఎవరెవరు ఏమేం పనులు చేస్తున్నారు?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టండి.
- వానలు   నడక   పడవ   చిటపట
- ఆ) కింది బొమ్మ చూడండి. పదం చదవండి. పారంలో దీర్ఘం (—) ఉన్న అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టండి.

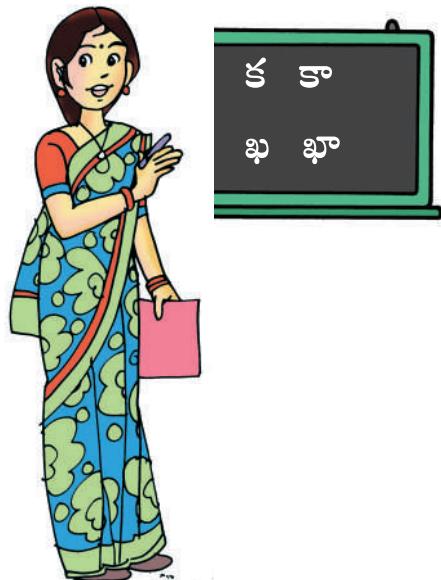

వా	న
----	---

వాన

ఇ) కింది అక్షరాలను తేడా గుర్తిస్తూ చదవండి. గుణింతాల పటంలో గుర్తించండి.

క	కా
ఖ	ఖా
గ	గా
ఘ	ఘా
చ	చా
ఛ	ఛా
జ	జా
రు	రుఖా

ట	టా
ఠ	ఠా
డ	డా
ఢ	ఢా
ణ	ణా
త	తా
ధ	ధా
ద	దా

ధ	ధా
న	నా
ప	పా
ఫ	ఫా
బ	బా
భ	భా
మ	మా
య	యా

ర	రా
ల	లా
వ	వా
శ	శా
ష	షే
స	సే
హ	హే
ఱ	ఱా

ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

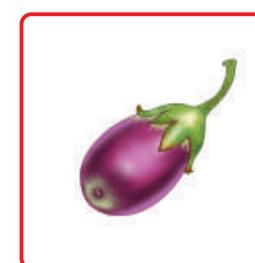
కాకర

తామర

జామ

వంకాయ

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

కాయ	మామ	కారం	కాగడా	సాగరం
ఛాయ	రామ	వారం	పావడా	వానరం
తాళం	మందారం	ఊరగాయ	చందమామ	వానాకాలం
గంగాళం	బంగారం	ఆవకాయ	తాతమాట	ఎండాకాలం

ఊ) కింది వాక్యాలు చదవండి.

పాట పాట ఏ పాట
పాట పాట వానపాట

మాట మాట ఏ మాట
మాట మాట తాతమాట

కారం కారం ఏ కారం
కారం కారం ఊకారం

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు దీర్ఘం (→) చేర్చి రాయండి.

అకారం	క	గ	చ	జ	ట	డ	ణ	త	ద	న	ప
దీర్ఘం	కా										

అకారం	బ	మ	య	ర	ల	వ	శ	ష	స	హ	ళ
దీర్ఘం	బా										

ఆ) దీర్ఘం (→) తో వచ్చే అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

తామర

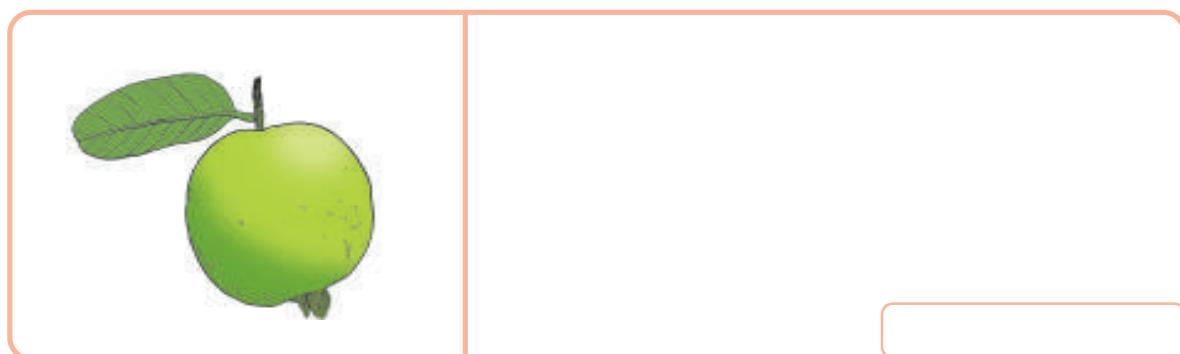

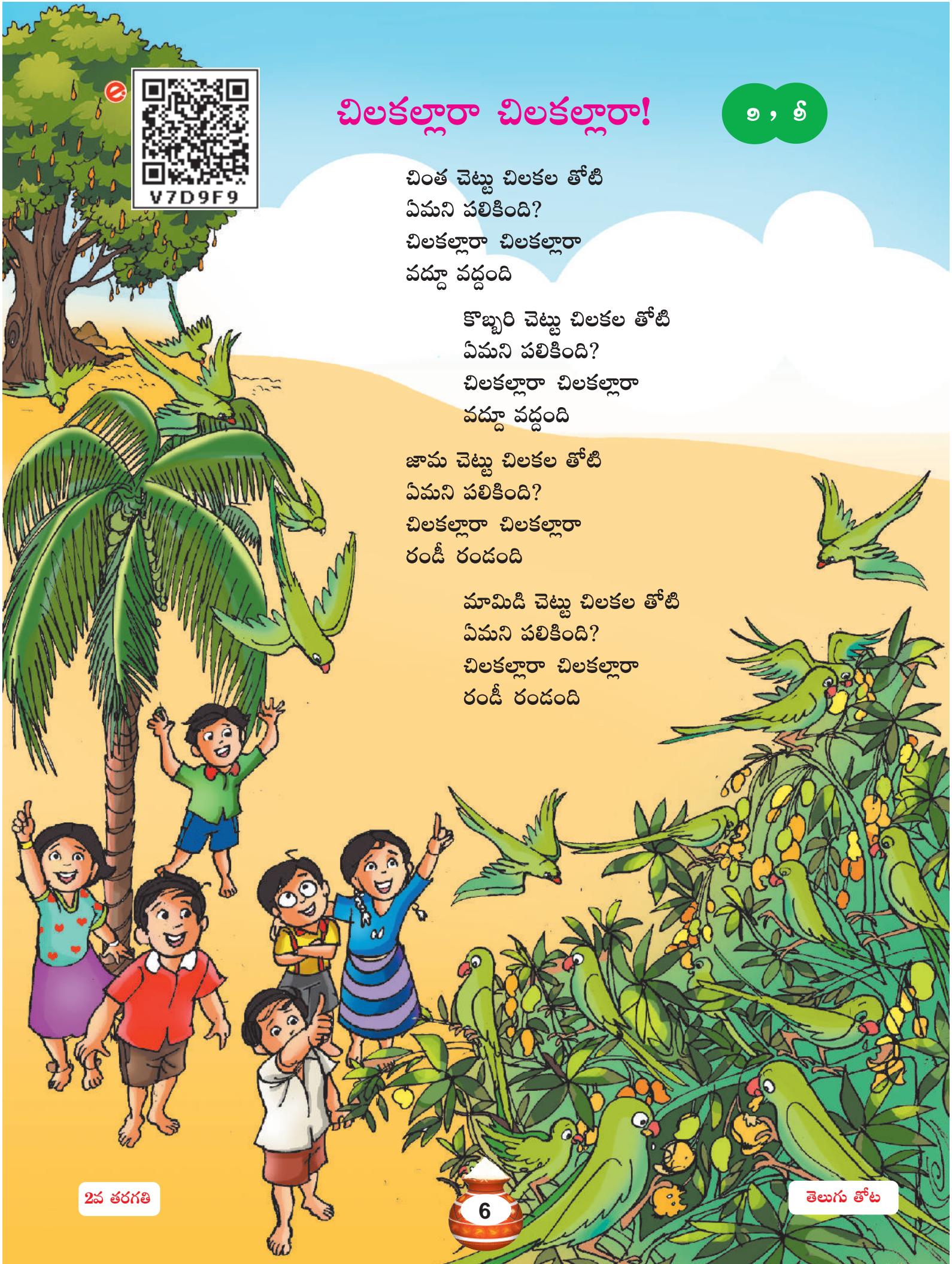

సృజనాత్మకత

ఇ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

చిలకల్లూరా చిలకల్లూరా!

७, ८

చింత చెట్టు చిలకల తోటి
ఏమని పలికింది?
చిలకల్లూరా చిలకల్లూరా
వద్ద వద్దంది

కొబ్బరి చెట్టు చిలకల తోటి
ఏమని పలికింది?
చిలకల్లూరా చిలకల్లూరా
వద్ద వద్దంది

జామ చెట్టు చిలకల తోటి
ఏమని పలికింది?
చిలకల్లూరా చిలకల్లూరా
రండీ రండంది

మామిడి చెట్టు చిలకల తోటి
ఏమని పలికింది?
చిలకల్లూరా చిలకల్లూరా
రండీ రండంది

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయిస్తా పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో ఏమేమి ఉన్నాయి? చిలకలు ఏం చేస్తున్నాయో చెప్పండి?
- ఇ) మీకు తెలిసిన చెట్ల పేర్లు చెప్పండి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టండి.
- పలికింది   రండంది   మామిడి   చిలక   జామ
- ఆ) కింది బోమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి. పారంలో గుడి, గుడి దీర్ఘం (ఉ, ఇ) ఊన్న అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టండి.

చ	ల	క
---	---	---

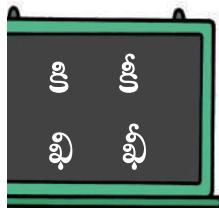
చిలక

చీ	ము
----	----

చీము

ఇ) కింది అక్షరాలను తేడా గుర్తిస్తూ చదవండి. గుణింతాల పటంలో గుర్తించండి.

ఎ	ఎ
ఏ	ఏ
గ	గ
ఘు	ఘు
చి	చి
ఛి	ఛి
జి	జి
రియు	రియు

టి	టి
రి	రి
డి	డి
డ్రి	డ్రి
ణి	ణి
బి	బి
ది	ది
దీ	దీ

ధి	ధి
ని	ని
పి	పి
ఫి	ఫి
బి	బి
భి	భి
మి	మి
యి	యి

రి	రి
లి	లి
వి	వి
శి	శి
ప్పి	ప్పి
సి	సి
హెస్సో	హెస్సో
ళి	ళి

ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

కిటికి

కాకి

మీసం

బీరకాయ

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

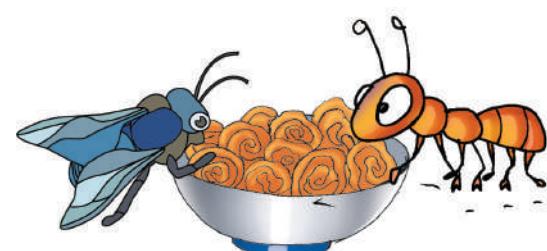
గిరి	నది	కంకి	గీత	సీసా	తీరం
హరి	గది	బండి	సీత	పీపా	గీతం
గిలక	కిరాయి	వినికిడి	బావిగిలక	సీతాఫలం	బీరగింజ
చిలక	సిపాయి	పిడికిలి	తాత పిలక	శీతాకాలం	సిలంచీర

ఊ) కింది వాక్యాలు చదవండి.

ఈగ మితాయి చూసింది

చీమను పిలిచింది

ఈగ, చీమ కలిసి మితాయి తిన్నాయి

2వ తరగతి

తెలుగు తోట

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుడి, గుడి దీర్ఘం (ఉ , ఈ) చేర్చి రాయండి.

అకారం	క	గ	చ	జ	ట	డ	ణ	త	ద	న	ప
ఉ	క్రి										
ఈ	క్రి										

అకారం	బ	మ	య	ర	ల	వ	శ	ష	స	హ	ళ
ఉ	బి										
ఈ	బీ										

అ) ఉ , ఈ వచ్చే అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

కాకి

చీమ

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

C6T6Z4

2 పూచిన పూలు

చ, న, ః

పూచిన పూలూ ఏమన్నాయి?
విచ్చిన పూలూ ఏమన్నాయి?
పిల్లల్లరా రమ్మన్నాయి!
చిన్ని కృష్ణనికి ఇమ్మన్నాయి!!

రోజు పూలూ ఏమన్నాయి?
జాజీ పూలూ ఏమన్నాయి?
ధృతికి కృతికి ఇమ్మన్నాయి!
పూలదండలు గుచ్ఛమన్నాయి!!

బంతిపూలూ ఏమన్నాయి?
చామంతి పూలూ ఏమన్నాయి?
బంతులాటా ఆడమన్నాయి!
గంతులు వేస్తూ పాడమన్నాయి!!

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయిస్తూ పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో ఏమేమి ఉన్నాయి?
- ఇ) మీకు తెలిసిన పూల పేర్లు చెప్పండి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘○’ చుట్టండి.

దండలు   గంతులు   చామంతి   ధృతి   కృతి   పూలు

- ఆ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి. పారంలో కొమ్ము (ఎ), కొమ్ము దీర్ఘం (సా), బుత్సం (గృ) ఉన్న అక్షరాలకు ‘○’ చుట్టండి.

గు	డి
----	----

గుడి

పూ	లు
----	----

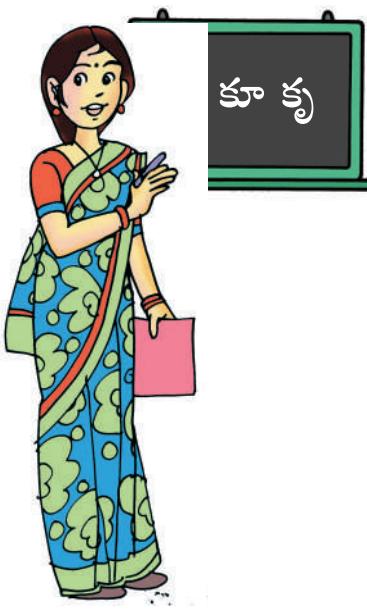
పూలు

గృ	హం
----	----

గృహం

ఇ) కింది అక్షరాలను తేడా గుర్తిస్తూ చదవండి. గుణింతాల పటంలో గుర్తించండి.

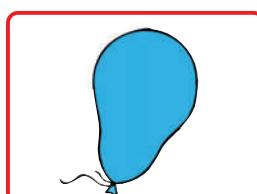

ఁ	ం	ు
కు	కూ	కృ
ఖు	ఖూ	ఖృ
గు	గూ	గృ
ఘు	ఘూ	ఘృ
చు	చూ	చృ
ఛు	ఛూ	ఛృ
జు	జూ	జృ
టు	టూ	టృ
డు	డూ	డృ

ఁ	ం	ు
ధు	ధూ	ధృ
ఓ	ఓం	ఓః
తు	తూ	తృ
థు	థూ	థృ
దు	దూ	దృ
ధు	ధూ	ధృ
ను	నూ	నృ
పు	పూ	పృ
ఫు	ఫూ	ఫృ
బు	బూ	బృ
భు	భూ	భృ

ఁ	ం	ు
ము	మూ	మృ
యు	యూ	యృ
రు	రూ	రృ
లు	లూ	లృ
వు	వూ	వృ
శు	శూ	శృ
పు	పూ	పృ
సు	సూ	సృ
హు	హూ	హృ
జు	జూ	జృ

ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

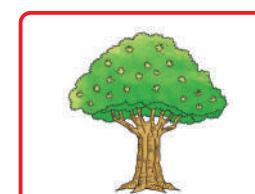
బుంగ

తుంగ

సూది

మృక్కం

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

కుడి	సుఖం	సూది	కూర	కృతం	కృతి
గుడి	ముఖం	దూది	బూర	బృందం	ధృతి
కూడిక	తులం	పూలు	తలుపు	శృతి	ఆకృతి
పూడిక	తూకం	పూజ	నలుపు	మృగం	జాగృతి

ఊ) కింది వాక్యాలు చదవండి.

మామిడి చిగురు వేసింది.

మామిడి పూత పూసింది.

మామిడికాయ కాసింది.

మామిడి పండు పండింది.

2వ తరగతి

తెలుగు తోట

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు కొమ్ము (ఎ), కొమ్ము దీర్ఘం (ఏ), బుత్వం (ఉ) చేర్చి రాయండి.

అకారం	క	గ	చ	జ	ట	డ	ణ	త	ద	న	ప
కొమ్ము	కు										
కొమ్ము దీర్ఘం	కూ										
బుత్వం	కృ										

అకారం	బ	మ	య	ర	ల	వ	శ	ష	స	హ	ళ
కొమ్ము	బు										
కొమ్ము దీర్ఘం	బూ										
బుత్వం	బృ										

అ) ‘ఎ, ఏ, ఉ’ తో వచ్చే అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

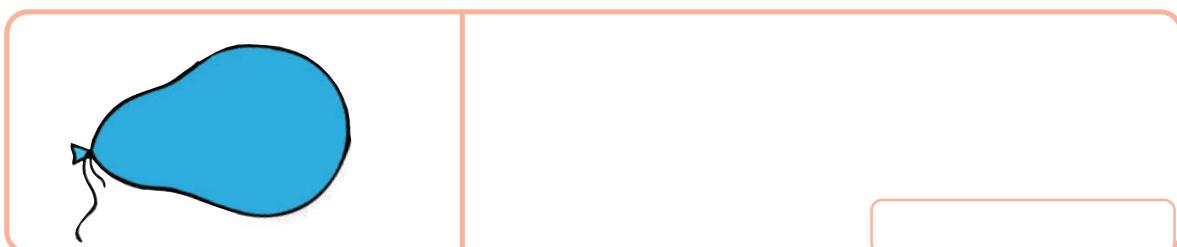
గుడి _____
 కూతురు _____
 కృషి _____

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

పరుగు పందెం

→, ←

కుందేలు తాబేలు
పందెమేసుకున్నాయి
చెరువు నుండి కొండదాక
పరుగెత్తే పందెము!

కుందేలు చెంగు చెంగున
ముందు ముందుకు పోయింది
దారిలోన చల్లనైన
చెట్టు నీడన చేరింది!

కళ్ళుమూసి పడుకుంది
గాఢ నిద్ర పోయింది
నిముసమైన తాబేలు
నిలవకుండా నడిచింది!

కాసేపటికి కుందేలు
మేలుకొని చూసింది
ఇంకేముంది ఇంకేముంది
తాబేలే గలిచింది!

2వ తరగతి

14

తెలుగు తోట

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) పారం కథను సొంతమాటల్లో చెప్పండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో కుందేలు, తాబేలు ఏమి చేస్తున్నాయి?
- ఇ) కుందేలు, తాబేలు ఏం మాట్లాడుకుంటున్నాయి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టండి.

కుందేలు

తాబేలు

చెరువు

పందెం

చెంగున

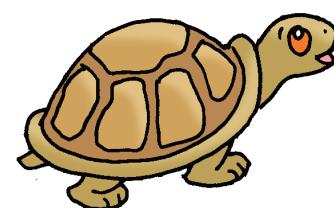
చేరింది

- ఆ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి. పారంలో ఎత్తం (^) , ఏత్తం (=) ఉన్న అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టండి.

చ	ర	వ
---	---	---

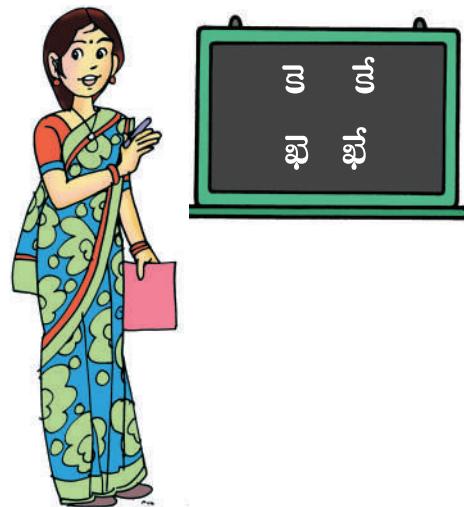
చెరువు

త	ా	బే	లు
---	---	----	----

తాబేలు

ఇ) కింది అక్షరాలను తేడా గుర్తిస్తూ చదవండి. గుణింతాల పటంలో గుర్తించండి.

క	కే
ఖ	ఖే
గ	గే
ఘ	ఘే
చ	చే
ఛ	ఛే
జ	జే
య	యే

ట	టే
ర	రే
డ	డే
డ	డై
ణ	ణే
త	తే
థ	థే
ధ	ధే

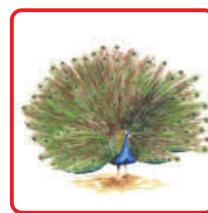
ధ	ధే
న	నే
ప	పే
ఫ	ఫే
బ	బే
భ	భే
మ	మే
య	యే

ర	రే
ల	లే
ప	పే
స	సే
ష	షే
నె	నే
హె	హే
తె	తే

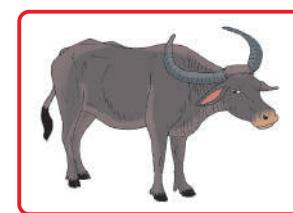
ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

జండా

నెమలి

గేద

తేలు

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

గల	సగ	మెద	రేఖ	కేక	చేప	మేడ
నెల	తెగ	గెడ	లేఖ	మేక	వేప	పేడ
గెలువు	తెలుగు	వెదురు	లేత	నేరేడు	తేనీరు	దేశం
తెలువు	వెలుగు	బెదురు	మేత	మారేడు	తేయాకు	వేషం

ఊ) కథను చదవండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

కుందేలు, తాబేలు పరుగు పందెం కాశాయి. కుందేలు పరుగు తీసింది. తాబేలు నడవ సాగింది. కుందేలు కునుకు తీసింది. తాబేలు ఆగకుండా నడిచింది. తాబేలు పందెం గెలిచింది.

1. కుందేలు, తాబేలు ఏ పందెం కాశాయి? .....
2. కునుకు తీసింది ఎవరు? .....
3. పందెం గెలిచింది ఎవరు? .....

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు ఎత్తం (=) , ఏత్తం (=) చేర్చి రాయండి.

అక్షరం	క	గ	చ	జ	ట	డ	ణ	త	ద	న	ప
ఎత్తం	కె										
ఏత్తం	కే										

అక్షరం	బ	మ	య	ర	ల	వ	శ	ష	స	హ	ళ
ఎత్తం	బె										
ఏత్తం	బే										

అ) ఎత్తం (=) , ఏత్తం (=) తో వచ్చే అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

నెల

తేలు

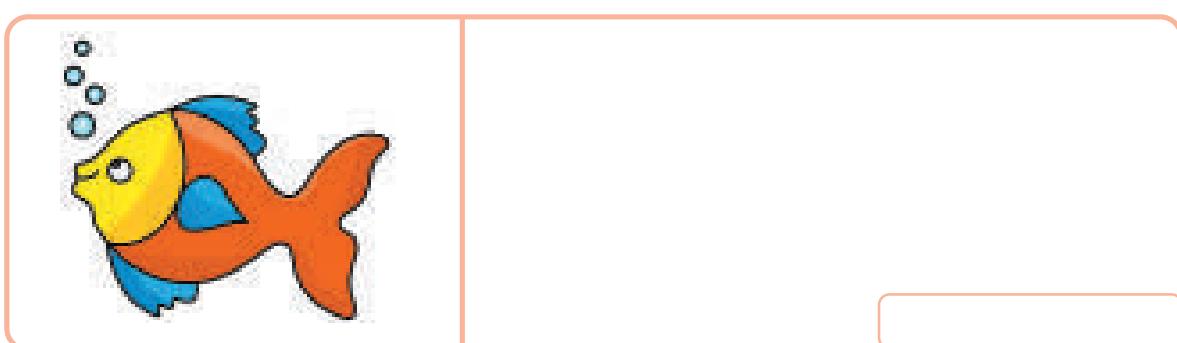

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

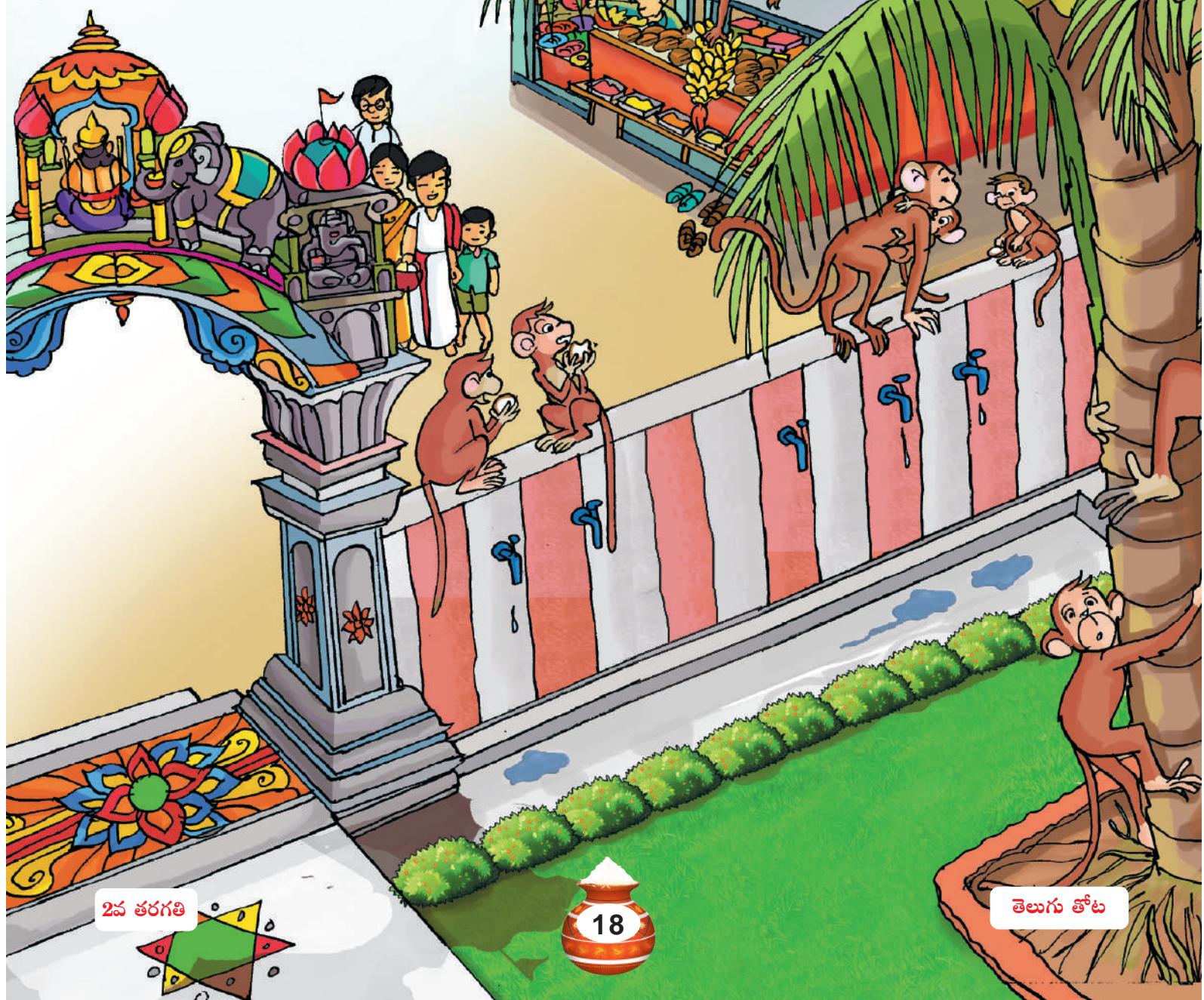

3 కొంటె కోతి

సా, సా

కోతిబావ నీకు కాస్త కోపమెక్కువ
 కొంటెపనులు అంటే నీకు కోరికెక్కువ
 పిందెలన్ని తుంచిపెట్టు ప్రీతి ఎక్కువ
 కొబ్బరంటె చాలు నీకు ఇష్టమెక్కువ
 రాట్టముక్క చూస్తేనేమొ లౌట్లెక్కువ
 దుకణాలు చూస్తే నీకు దూకుడెక్కువ
 గుణములన్ని ఎంచి చూడ కుదురు తక్కువ
 గుడి గోపురమెక్కితే గంతు లెక్కువ

2వ తరగతి

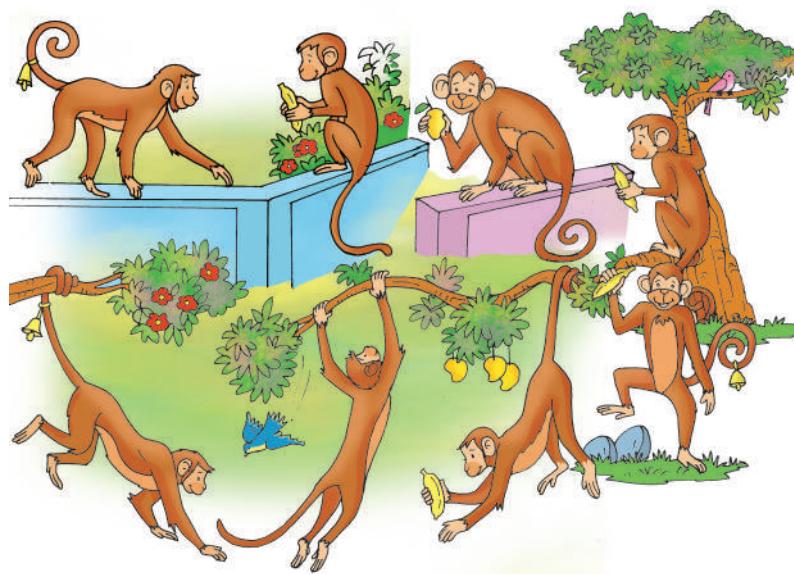

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయంతో పాడండి.
- అ) పారం చిత్రంలో కోతులు ఎక్కుడెక్కుడ ఉన్నాయి?
- ఇ) కోతికి ఇష్టమైనవి ఏవి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

పదవండి

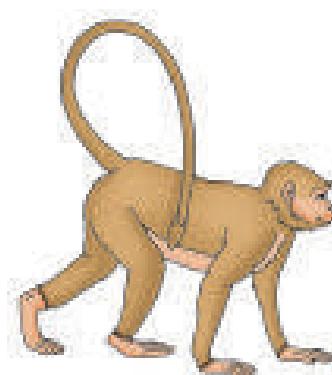

- అ) కింది పదాలు పదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టుండి.
- కోతి బావ కొంటె పనులు దుకాణాలు కుదురు గుణము గుడి
- అ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు పదవండి. పారంలో ఒత్తుం (~) , ఓత్తుం (~) ఉన్న అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టుండి.

గొ	దు	గు
----	----	----

గొదుగు

కో	తి
----	----

కోతి

ఇ) కింది అక్షరాలను తేడా గుర్తిస్తూ చదవండి. గుణింతాల పటంలో గుర్తించండి.

కొ కో
భొ భో

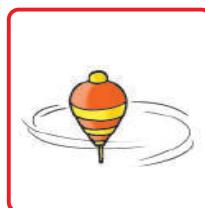
కొ	కో
భొ	భో
గొ	గో
ఘొ	ఘో
చొ	చో
ఫొ	ఫో
జొ	జో
మొ	మో

టొ	టో
రొ	రో
డొ	డో
ధొ	ధో
ణొ	ణో
తొ	తో
థొ	థో
ణొ	ణో
దొ	దో

ధొ	ధో
నొ	నో
పొ	పో
ఫొ	ఫో
బొ	బో
భొ	భో
మొ	మో
యొ	యో

రొ	రో
లొ	లో
వొ	వో
శొ	శో
షొ	షో
సొ	సో
పెలు	పెలూ
ళొ	ళో

ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

చొంగరం

కొడవలి

టోపి

దోము

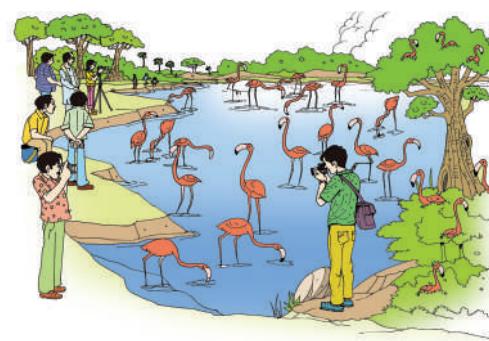
ఉ) కింది పదాలు చదవండి

కొండ	పొగ	గొడుగు	కోడి	లోటు	కోట	సమోన
తొండ	పొద	తొడుగు	జోడి	పోటు	తోట	సపోట

వరిపొలం	పొడువు కథ	కోట గోడ	దోస కాయ	దోమ తెర	కోతి తోక
సారకాయ	కొండ చిలువ	కోడి పుంజు	పూల తోట	జోల పాట	కోడి కూత

ఊ) కింది వాక్యాలు చదవండి

తోటలోన తొండ ఉంది
కొండమీద కోతి ఉంది
చెరువులోన కొంగ ఉంది
మడుగులోన మొసలి ఉంది

కొంగ, కోడి కలిసాయి
కోతి మేకను పిలిచాయి
ఊరి చివరకు చేరాయి
బొంగరాలాట ఆడాయి

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు ఒత్తుం (~) , ఓత్తుం (ౌ) చేర్చి రాయండి.

అకారం	క	గ	చ	జ	ట	డ	ణ	త	ద	న	వ
ఒత్తుం	కొ										
ఓత్తుం	కో										

అకారం	బ	మ	య	ర	ల	వ	శ	ష	స	హ	ళ
ఒత్తుం	బొ										
ఓత్తుం	బో										

అ) గళ్లోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

కో	తి	గొ	డు	ను
తో	దే	లు	కో	డి
సొ	గ	సు	ట	సె

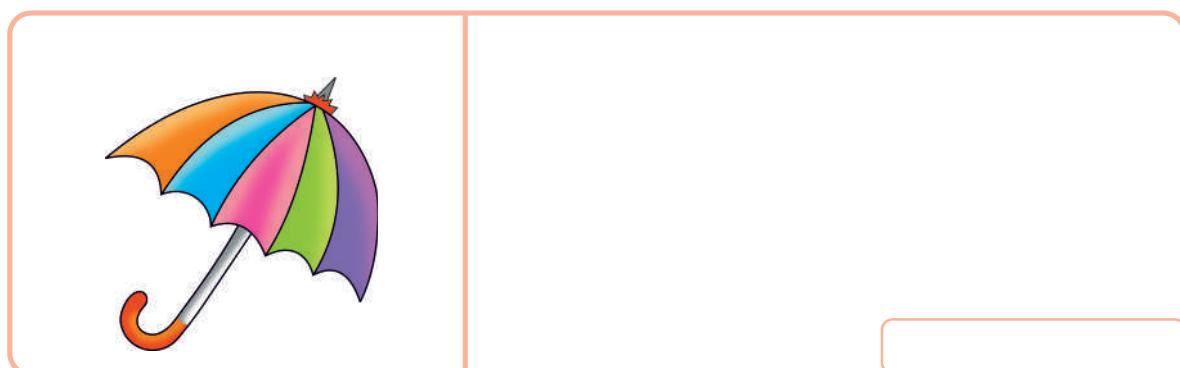
కోతి

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

ఏ డ్సరెషదాం?

బండిక్కి మనము
ఏ డ్సరెషదాం?
బండిక్కి మనము
బద్వేలు వెళదాం
సైకిలెక్కి మనము
ఏ డ్సరెషదాం?
సైకిలెక్కి మనము
శ్రీశైలం వెళదాం
నాకెక్కి మనము
ఏ డ్సరెషదాం?
నాకెక్కి మనము
విశాఖ వెళదాం
రైలెక్కి మనము
ఏ డ్సరెషదాం?
రైలెక్కి మనము
రేణిగుంట వెళదాం
విమానమెక్కి మనము
ఏ డ్సరెషదాం?
విమానమెక్కి మనము
వెయ్యాళ్ళెళదాం

వినండి - మాట్లాడండి

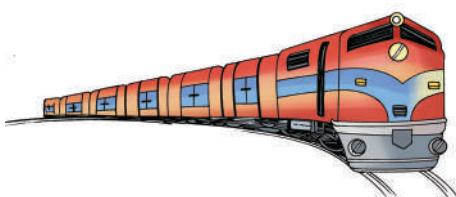
- అ) గేయన్ని అభినయంతో పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో ఏమేం ఉన్నాయో చెప్పండి?
- ఇ) మీరు ఏ ఏ వాహనాలు ఎక్కారు? ఏ ఏ ఊర్లకు వెళ్లారు?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

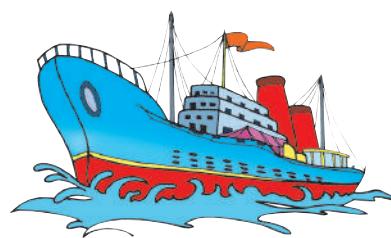

- అ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి. పారంలో ఐత్యం (ఇ), ఔత్యం (ఔ) ఉన్న అక్షరాలకు ‘O’ మట్టండి.

రై	లు
----	----

రైలు

నౌ	క
----	---

నౌక

అ) కింది అక్షరాలను తేడా గుర్తిస్తూ చదవండి. గుణింతాల పటంలో గుర్తించండి.

క్క	కొ
ఖ్మ	ఖొ

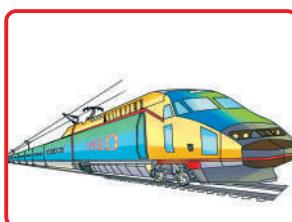
క్క	కొ
ఖ్మ	ఖొ
గ్గ	గొ
ఘ్మ	ఘొ
చ్చ	చొ
ఝ్మ	ఝొ
జ్జ	జొ
ర్మ	రొ

ప్ప	పొ
భ్మ	భొ
ట్ట	టొ
ఫ్మ	ఫొ
ణ్ణ	ణొ
త్చ	తొ
డ్మ	డొ
ధ్మ	ధొ
బ్మ	బొ
ష్మ	షొ
మ్మ	మొ
య్మ	యొ

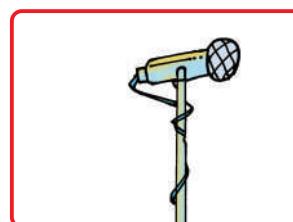
శ్చ	శొ
శ్మ	శొ
శ్ప	శొ
శ్ఫ	శొ
శ్ష	శొ
శ్ఱ	శొ

ర్మ	రొ
ఱ్మ	ఱొ
ఎ్మ	ఎొ
ఒ్మ	ఒొ
ఔ్మ	ఔొ

ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

రైలు

మైక్

గొను

సైకిలు

ఈ) కింది పదాలు చదవండి.

పైరు	రైలు	పైకం	గొరి	చోక	దౌడు	గొరవం	నోకరు
పైరు	మైలు	పైకం	గొను	నోక	తౌడు	పొరుషం	పోడరు

మైదానం	కౌరవులు	నైలు నది	హొన పతనం	నోకాయానం	కైకలూరు
మైసూరు	కౌతురు	దైవబలం	గౌళీరాగం	చౌకబీరం	మైదుకూరు

ఇ) కింది పేరా చదవండి. భాళీలను పూరించండి.

అనగనగా ఒక రైతు. ఆ రైతుకు ఐదు ఎకరాల పొలం ఉంది. పొలంలో ఆ రైతు బాగా పనిచేసేవాడు. పంటలు బాగా పండించేవాడు. గొరవంగా బతికేవాడు.

- పొలంలో ..... బాగా పనిచేసేవాడు.
- ..... బాగా పండించేవాడు
- రైతు ..... గా బతికేవాడు.

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు షత్వం (ఒ), జౌత్వం (ఔ) చేర్చి రాయండి.

అకారం	క	గ	చ	జ	ట	ద	ణ	త	ద	న	ప
షత్వం	క్ష										
జౌత్వం	ట్ట										

అకారం	బ	మ	య	ర	ల	వ	శ	ష	న	హ	ళ
షత్వం	బై										
జౌత్వం	బో										

అ) షత్వం (ఒ), జౌత్వం (ఔ) తో వచ్చే అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

క్రెక్

గొను

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

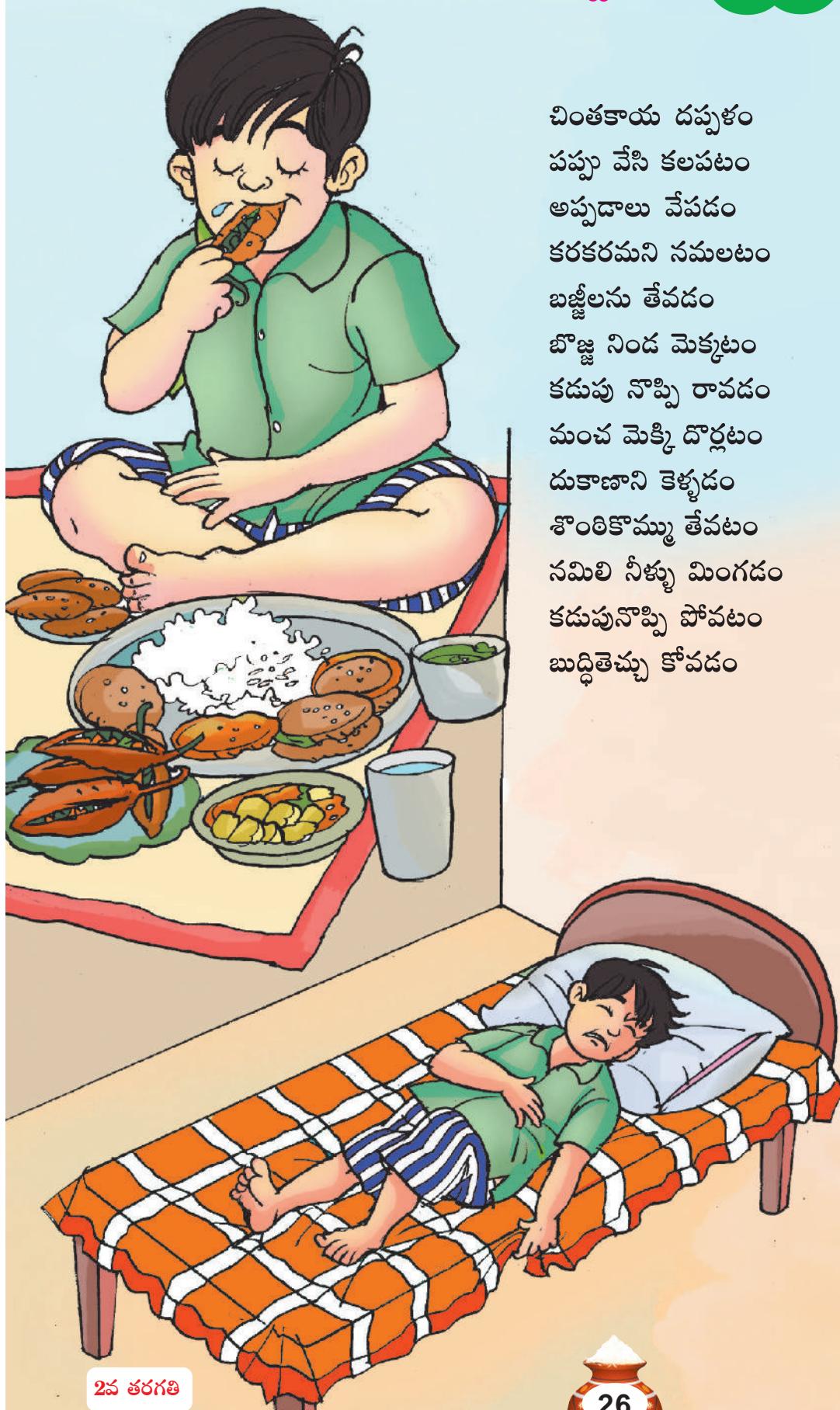
4 అప్పడాలు - బజ్జీలు

ఎ, జ

e

చింతకాయ దప్పళం
పప్పు వేసి కలపటం
అప్పడాలు వేపడం
కరకరమని నమలటం
బజ్జీలను తేవడం
బొజ్జ నిండ మెక్కటం
కడుపు నొప్పి రావడం
మంచ మెక్కి దొర్లటం
దుకాణాని కెళ్ళడం
శాంతికొమ్ము తేవటం
నమిలి నీళ్ళు మింగడం
కడుపునొప్పి పోవటం
బుధ్ధితెచ్చు కోవడం

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయస్తూ పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రం చూడండి. ఏమి జరిగిందో చెప్పండి?
- ఇ) నీకు మందులు అవసరమైతే ఎక్కడికి వెళ్లాలు?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టండి.
అప్పడాలు   బొజ్జు   కడుపునొప్పి   బజీ   దప్పకం
- ఆ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి. పారంలో ప ఒత్తు (ఏ) , జ ఒత్తు (జ) అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టండి.

అ	ప్ప	డా	లు
---	-----	----	----

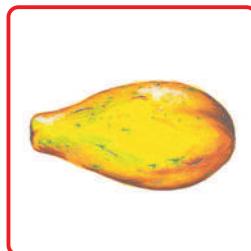
అప్పడాలు

బ	జీ	లు
---	----	----

బజీలు

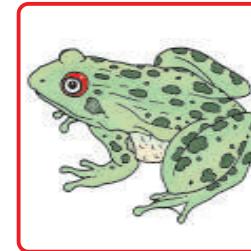
ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

బొమ్మాయి

గజ్జెలు

కప్ప

కజ్జికాయలు

ఈ) కింది పదాలు చదవండి.

సజ్జ	గుజ్జ	బుజ్జి	అప్పు	ఉప్పు	తప్పు	కప్ప
బొజ్జ	నుజ్జ	గజ్జి	ముప్పు	కప్పు	బప్పు	కుప్ప
సజ్జలు	బుజ్జాయి	ఉప్పెన	అప్పులు	రెప్పులు	సజ్జకంకి	
గజ్జెలు	మజ్జిగ	చప్పన	చెప్పులు	మెప్పులు	బుజ్జిపొప	
అప్పుడం	పంటినొప్పి	కందిపప్పు	చెప్పుల జత		కజ్జికాయలు	
దప్పుళం	కడుపునొప్పి	రాతిఉప్పు	బొమ్మాయి పండు		పూలసజ్జ	

ఉ) కింది గేయం చదవండి.

బజ్జీలండీ బజ్జీలు - వేడి వేడి బజ్జీలు

కారం కారం బజ్జీలు - మిరపకాయ బజ్జీలు

నోరూరించే బజ్జీలు - బంగాళదుంప బజ్జీలు

ఘుమ ఘుమ లాడే బజ్జీలు - అరటికాయ బజ్జీలు

అతిగా తింటే ముప్పుండి - అందరికీ ఇది చెప్పండి.

పై గేయం ఆధారంగా కింది వాక్యాలు జతపరచండి.

1. నోరూరించే బజ్జీలు	అరటికాయ బజ్జీలు
2. కారం కారం బజ్జీలు	బంగాళదుంప బజ్జీలు
3. ఘుమ ఘుమ లాడే బజ్జీలు	మిరపకాయ బజ్జీలు

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలను చేర్చి రాయండి. వాటితో పదాలు రాయండి.

	ఐ	ఉ	ఊ	ఁ	ఁ	ా	ఁ	ఁ	ా	ఁ	ా	ఁ
పు	ప్పు											
జ్జ	జ్జ్జ్											

అప్పడం	సజ్జ
.....	.....
.....	.....
.....	.....

అ) గళ్లోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

పు	క	మ	చె
కు	బు	జ్జీ	పు
లు	జ్జై	గ	ప

పప్పు

.....

.....

.....

.....

.....

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

సబ్బ బిళ్ల

ఎ , ఔ

కాకి ఎత్తుకెళ్లే మా సబ్బబిళ్ల!
కాకి ఏమిజేయు నా సబ్బబిళ్ల!
కాకి కున్నదేము ఓ చంటిపిల్ల
ఒళ్లు రుద్దనేమో ఆ సబ్బబిళ్ల
సబ్బ రుద్దగానే ఆ కాకిపిల్ల
మిలమిలా మెరిసింది ఎందువల్ల?
రుద్దకొనుట ఎందుకో సబ్బబిళ్ల?
మురికి పోవడానికీ సబ్బబిళ్ల
కాకికీ ముద్దుకదా కాకిపిల్ల
అందుకే రుద్దె గదా సబ్బ బిళ్ల!!

పెలుగు తోట

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయస్తా పాడండి.
- అ) పారం చిత్రం చూడండి. ఏం జరిగిందో చెప్పండి?
- ఇ) మీ అమ్మ నిన్ను ఎప్పుడెప్పుడు ముద్దు చేస్తుందో చెప్పండి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) పారంలో సబ్బిళ్ళ పదానికి ‘○’ చుట్టుండి.
- అ) కింది వాక్యాలు పారంలో గుర్తించి వాటి కింద గీత గీయండి. పారంలో బ ఒత్తు (ఉ) , త (ఔ) ఒత్తు అక్షరాలకు ‘○’ చుట్టుండి.

ఒత్తు రుద్దనేమో ఆ సబ్బి బిళ్ళ
సబ్బి రుద్దగానే ఆ కాకి పిల్ల
కాకికి ముద్దు కదా కాకి పిల్ల

ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి.

స	బ్బు	బి	ళ్ళ
---	------	----	-----

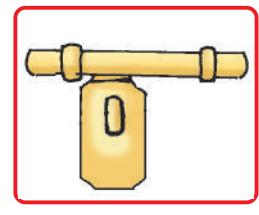
సబ్బుబిళ్ళ

ప	ళ్ళె	ం
---	------	---

పళ్ళెం

ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

డబ్బు

కొబ్బరికాయ

కళ్ళు

గొళ్ళెం

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

దెబ్బ	జబ్బ	మబ్బ	కళ్ళు	కాళ్ళు	వాళ్ళు
దిబ్బ	జిబ్బ	జబ్బ	ముళ్ళు	రాళ్ళు	వీళ్ళు
డబ్బ	దుబ్బ	అబ్బాయి	కళ్ళెం	జోళ్ళు	పెళ్ళి
సబ్బ	రుబ్బ	డబ్బాలు	పళ్ళెం	నీళ్ళు	కిళ్ళి
సిబ్బి రేకు	రుబ్బి రోలు	వెండి పళ్ళెం	గుళ్ళోపెళ్ళి	కళ్ళజోడు	కొబ్బరి నీళ్ళు
గొబ్బి పాట	డబ్బి సంచి	తలుపుగొళ్ళెం	బళ్ళో చదువు	కాలి జోళ్ళు	గులాబి ముళ్ళు

ఊ) కింది వాక్యాలు చదవండి. సరైన వాటితో జత పరచండి.

సుబ్బలు, అబ్బలు సంతకు వెళ్ళారు. సంతలో సుబ్బలు సబ్బుబిళ్ళ కొన్నది. అబ్బలు కళ్ళజోడు కొన్నాడు.

1. సుబ్బలు, అబ్బలు	కళ్ళజోడు కొన్నాడు.
2. సుబ్బలు	సంతకు వెళ్ళారు.
3. అబ్బలు	సబ్బుబిళ్ళ కొన్నది.

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలను చేర్చి రాయండి. వాటితో పదాలు రాయండి.

	ఏ	ఉ	ఊ	ఎ	ఔ	ఒ	ఎ	ఉ	ఊ	ఎ	ఔ	ఓ
బ్యా	బ్యా											
ళ్ళు	ళ్ళు											

ఆ) గళ్ళలోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

క	ప్ప	వి	సు	న
క్రి	త్య్యి	మ	బ్యా	లు
రం	బొ	జ్ఞ	పే	గు
గ	బ్యి	లం	సు	జ్ఞ
ఉం	లి	కొ	బ్యా	రి

కిట్టి

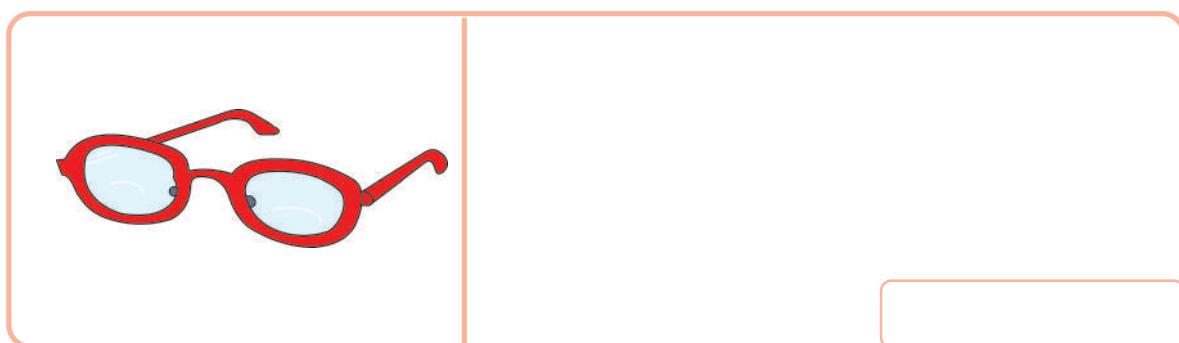

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

5

చిచ్చబుడ్డి

ఎ , ఇ

ఊరూరా దీపావళి
 వీధి వీధి దీపావళి
 ఇంటింటూ ఎటు చూసిన
 దీపావళి దీపావళి

గోడలపై అరుగులపై
 బారులుగా దీపావళి
 గుమ్మాలకు వేలాడే
 గుమ్మటాల దీపావళి
 రండి రండి పిల్లల్లార
 ఆకాశపు తారకలను
 అందుకునే చిచ్చబుడ్డి
 అదుగదుగో చూశారా?

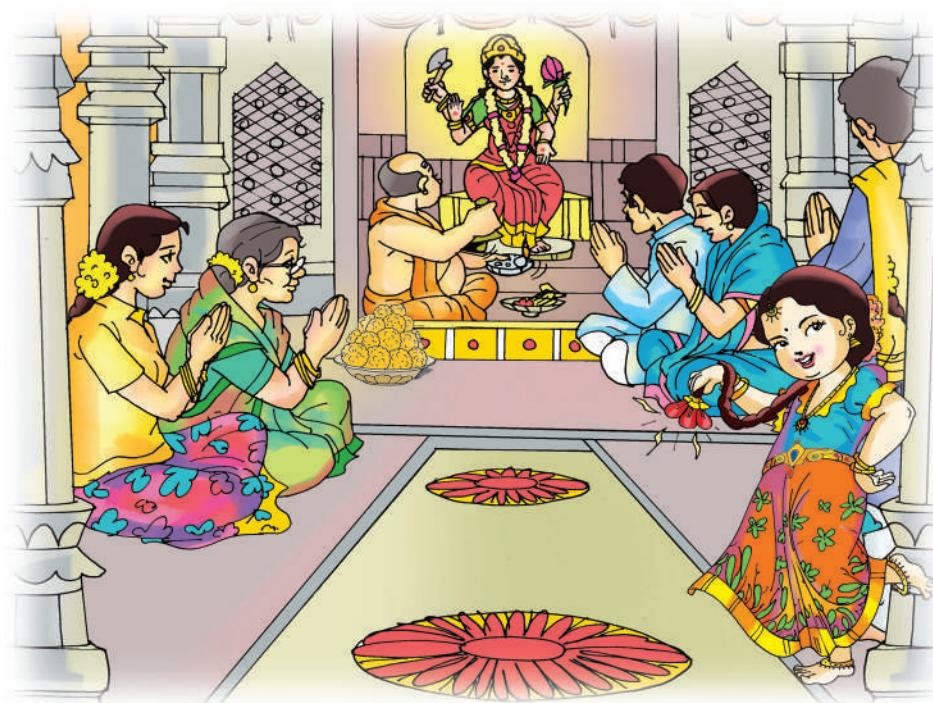
గోడలపై అరుగులపై
 చిచ్చబుడ్డి వెలిగిద్దాం
 చీకట్టను తరిమేద్దాం
 చిరునవ్వులు చిందిద్దాం

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయస్తా పాడండి.
- అ) పారం చిత్రం చూడండి. ఏమి జరుగుతున్నదో చెప్పండి.
- ఇ) దీపావళి పండుగను ఎలా జరుపుకుంటారో చెప్పండి.
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి 'O' చుట్టండి.

దీపావళి చిచ్చబుడ్డి వీధి దారులు ఆకాశపు

- అ) కింది బొమ్మలను చూడండి. పదాలు చదవండి. పారంలో చ వత్తు (చు), ద (డు) ఒత్తు అక్షరాలకు 'O' చుట్టండి.

చి	చుచ్చ	బు	డ్డిడ్డి
----	-------	----	----------

చిచ్చబుడ్డి

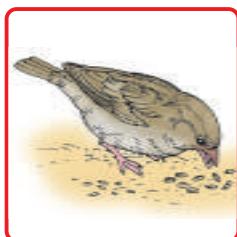

గ	డ్డిడ్డి	మో	పు
---	----------	----	----

గడ్డిమోపు

ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

పిచ్చుక

నిచ్చెన

గొడ్డలి

బడ్డాణం

ఈ) కింది పదాలు చదవండి.

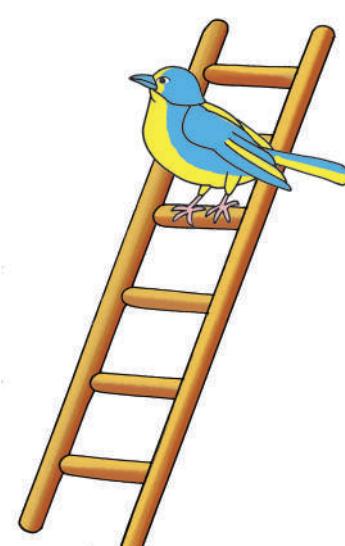
పచ్చ	అచ్చ	గచ్చ	బిడ్డ	బడ్డ	బిడ్డి
మచ్చ	ఉచ్చ	గిచ్చ	గుడ్డ	తెడ్డ	కిడ్డి
పచ్చిక	వెచ్చన	ఉచ్చులు	లడ్డ	అడ్డం	జిడ్డ
మచ్చిక	నిచ్చెన	కుచ్చులు	గుడ్డ	గడ్డం	దుడ్డ
పుచ్చకాయ	జడ కుచ్చులు	నచ్చడం	బడ్డాణం	కోడి గుడ్డ	వరి గడ్డి
గచ్చకాయ	రచ్చ బండ	మెచ్చడం	విడ్డురం	బందరు లడ్డ	గడ్డి మోపు

ఉ) కింది పదాలు చదవండి. ఖాళీలలో సరైన పదాలు రాయండి.

(బడ్డ నిచ్చెన బడ్డాణం పచ్చగడ్డి పచ్చ లడ్డ)

ఉదా :- నిచ్చెన పై పిచ్చుక వాలింది.

- 1) నడుముకు ..... అందం.
- 2) బావ ఆవుకు ..... వేశాడు.
- 3) తాత ..... గాజులు తెచ్చాడు.
- 4) పడవ ..... కు చేరింది.
- 5) ..... ఒక తీపి వంటకం.

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలను చేర్చి రాయండి. వాటితో పదాలు రాయండి.

	ఐ	ఊ	ఔ	ఁ	ః	ః	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ
చ్చ	చ్చా												
డ్డ	డ్డా												

అ) గళ్లోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

చ్చ	ప	ట్డె	ర
మ	చ్చి	క	చ్చ
గు	క	బ	బం
డ్డె	ల	ట్డె	ద

మచ్చ

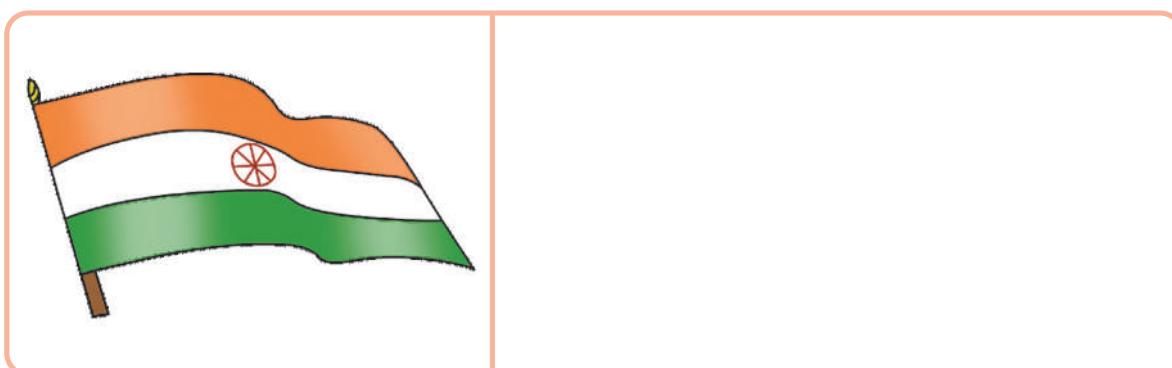

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

అరటిచెట్టు

౮ 'ఱ

చిట్టి పొట్టి అరటిచెట్టు
పెద్దదాయెను
పచ్చ పచ్చటాకులతో
ముచ్చటాయెను
మొగ్గతొడిగి పువ్వుపూసి
గెలను వేసెను
పచ్చ పచ్చ గెల మొత్తం
పండబారెను
పండు అరటిపళ్ళు కనుల
పండువాయెను
అరటిపళ్ళు మీద నాకు
మనసు ఆయెను
అంతలోనె నా వద్దకు
అమ్మ వచ్చెను
అరమగ్గిన అరటిపళ్ళు
తుంచి ఇచ్చెను

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయిస్తా పాడండి.
- ఆ) మీరు అరటిచెట్టును చూశారా? అరటి ఆకులు ఏం చేస్తారు?
- ఇ) మీకు తెలిసిన పండ్ల పేర్లు చెప్పండి.
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టండి.

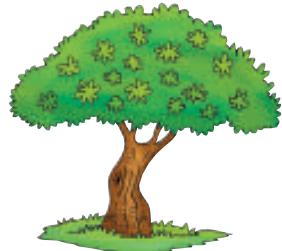
అరటి చెట్టు   మొగ్గ   చిట్టి   పొట్టి   అరమగ్గిన

- ఆ) కింది వాక్యాలు పారంలో గుర్తించి వాటి కింద గీత గీయండి. పారంలో గ ఒత్తు (ఁ), ట ఒత్తు (ఁ) అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టండి.

మొగ్గ తొడిగి పువ్వ పూసి
చిట్టి పొట్టి అరటిచెట్టు
అరమగ్గిన అరటిపళ్ళు

ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి.

చె	ట్టు
----	------

చెట్టు

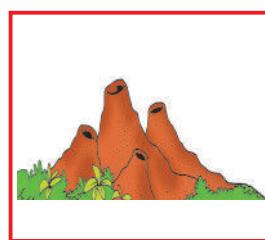
మొ	గ్ర
----	-----

మొగ్గ

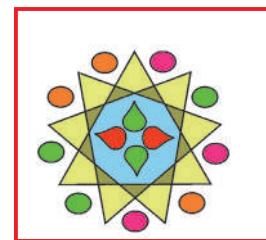
ఈ) బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

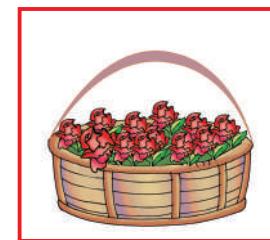
అరటి చెట్టు

పుట్ట

ముగ్గు

పూలబుట్ట

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

అగ్గి	దగ్గు	బుగ్గ	తట్ట	పుట్ట	కట్ట
బుగ్గి	రగ్గు	మొగ్గ	బుట్ట	గుట్ట	బొట్టు

తగ్గడం	పావ బుగ్గ	చిట్టి చేతులు	చెట్టు పుట్ట	పాము పుట్ట
నెగ్గడం	జాజి మొగ్గ	పుట్టగొడుగు	కట్టు బొట్టు	తాటి బుట్ట

ఊ) కింది పేరా చదవండి. భాలీలను పూర్తి చేయండి.

చిట్టి పెరటిలో అరటిచెట్టు ఉంది. చిట్టి దానికి రోజుా నీళ్ళు పోసింది. అది బాగా పెరిగింది. అరటి చెట్టు మొగ్గ తొడిగింది. కొంత కాలానికి గెల వేసింది. బాబాయి గెల కోసి దాచాడు. అరటిగెల పండింది. చిట్టి అరటిపళ్ళు అందరికీ పంచింది.

1. చిట్టి పెరటిలో..... ఉంది.
2. దానికి రోజుా ..... పోసింది
3. అరటిచెట్టు ..... తొడిగింది.
4. కొంత కాలానికి ..... వేసింది.

2వ తరగతి

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలు చేర్చి రాయండి.

	ఐ	ఉ	ఎ	ఁ	ా	ఌ	ఒ	చ	ఏ	ఔ	ఊ	ఓ
గ	గ్గ											
ట్టి	ట్టుట్టి											

ఆ) గళ్లోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి. వాటితో ఖాళీలను పూరించండి.

ల	డ్డు	పి	చ్చు	క	ప్ప
ప	రె	ట్టి	ము	గ్గ	బొ
శ్చ్చం	గొ	మ	బ్బు	స	జ్జ

ముగ్గు

సృజనాత్మకత

అ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

6 అద్దాల బస్సు

నీ

అద్దాల బస్సు వచ్చింది పొం ... పొం ... అంటూ ఆగింది
మేమందరము ఎక్కాము - చక్కని యాత్ర చేశాము

శ్రీకాకుళం వెళ్లాము - పొందూరు ఖడ్డరు కొన్నాము
బొబ్బిలి కోటకు వెళ్లాము - బొబ్బిలి వీణ చూశాము
విశాఖపట్టం వెళ్లాము - బీచ్‌లో ఆటలు ఆడాము
కాకినాడ వెళ్లాము - తాజా కాజా తిన్నాము

నేలపట్టు వెళ్లాము - వింత పక్కలు చూశాము
లేపాక్కి వెళ్లాము - ఆలయ వింతలు చూశాము
కొండపల్లి వెళ్లాము - కొయ్య బొమ్మలు కొన్నాము
రాష్ట్రమంతా తిరిగాము - హాయిగ ఇంటికి చేరాము

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయం అభినయిస్తా పాడండి.
- ఆ) పారం బొమ్మను చూడండి. ఏమేం ఉన్నాయో చెప్పండి.
- ఇ) మీరు ఏయే వాహనాల్లో ప్రయాణం చేశారు? ఏయే డోర్లు వెళ్లారు?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి 'O' చుట్టండి.
అద్దాల బన్ను ఖద్దరు కొల్లేటి సరస్సు బొబ్బిలి వీణ
- ఆ) కింది వాక్యాలు పారంలో గుర్తించి వాటి కింద గీత గీయండి. పారంలో ద ఒత్తు (ఎ), స ఒత్తు (ఎ) అక్షరాలకు 'O' చుట్టండి.

బొబ్బిలి కోటకు వెళ్లాము
పొందూరు ఖద్దరు కొన్నాము
కొల్లేటి సరస్సుకు వెళ్లాము
హాయిగ ఇంటికి చేరాము

ಇ) ಕಿಂದಿ ಬೊಮ್ಮೆಲು ಚೂಡಂಡಿ. ಪದಾಲು ಚದವಂಡಿ.

ಅ	ರ್ಧ	ಂ
---	-----	---

ಅರ್ಧಂ

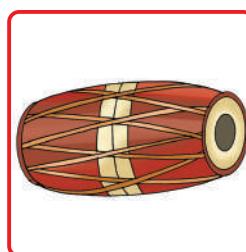
ಬ	ಸ್ನು
---	------

ಬಸ್ನು

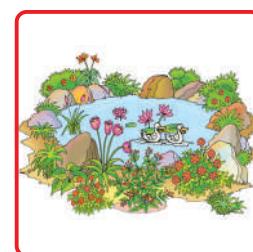
ಈ) ಕಿಂದಿ ಬೊಮ್ಮೆಲು ಚೂಡಂಡಿ. ಪೇರ್ಕು ಚದವಂಡಿ.

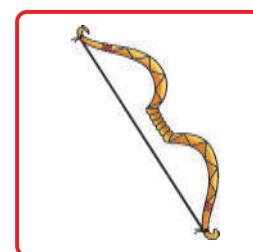
ಎದ್ದು

ಮದ್ದೆಲ

ಸರಸ್ಸು

ಧನುಸ್ಸು

ಉ) ಕಿಂದಿ ಪದಾಲು ಚದವಂಡಿ

ಸುದ್ದು	ಗಡ್ಡೆ	ಎದ್ದು	ಲೆಸ್ಸು	ಕಸ್ಸು	ಮನಸ್ಸು
ಮುದ್ದು	ಮಿದ್ದೆ	ಮೆದ್ದು	ಲಸ್ಸೀನು	ಬುಸ್ಸು	ವಯಸ್ಸು
ಅರ್ಧಕಂ	ಗಂಗಿರೆದ್ದು	ಎದ್ದುಲಬಂಡಿ	ಶಿವ ಧನುಸ್ಸು	ಗೋರು ಮುದ್ದಲು	
ಅರ್ಧದಂ	ಚಿಂತ ಮೆದ್ದು	ಮದ್ದೆಲ ಮೋತ	ಮುನಿ ತಪಸ್ಸು	ಚೆವಿ ದುದ್ದುಲು	

ಉಃ) ಕಿಂದಿ ಪದಾಲು ಚದವಂಡಿ. ಭಾಷೀಲಲ್ಲೋ ಸ್ಥಾನ ಪದಾಲು ರಾಯಂಡಿ.

(ಧನುಸ್ಸು) ಅರ್ಧಂ ಗೋರುಮುದ್ದು ಗರ್ಜ ತಪಸ್ಸು)

ಉದಾ : ಧನುಸ್ಸು ಅಂಟೆ ವಿಲ್ಲು.

1. ಮುನುಲು ಚೇನೆದಿ .....
2. ಮುಖಂ ಚೂಸುಕುನೆದಿ .....
3. ಗಾಲಿಲೋ ಎಗೆದಿ .....
4. ಅಮ್ಮೆ ಪೆಟ್ಟೆ ಮುದ್ದು .....

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలు చేర్చి రాయండి. మీరు నేర్చుకున్న ఒత్తు పదాలు రాయండి.

	ఐ	ఉ	ఏ	ఊ	ఌ	ఎ	ఒ	ఎ	ఉ	ఎ	ఎ	ఎ
ద	దా											
సు	సైన్											

అద్దం

బస్సు

ఆ) గళ్లోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

ఎ	సె	సు	ధ
ద్దు	గ	ద్ద	ను
ల	స్సు	బ	స్సు

వద్ద

సృజనాత్మకత

ఆ) బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

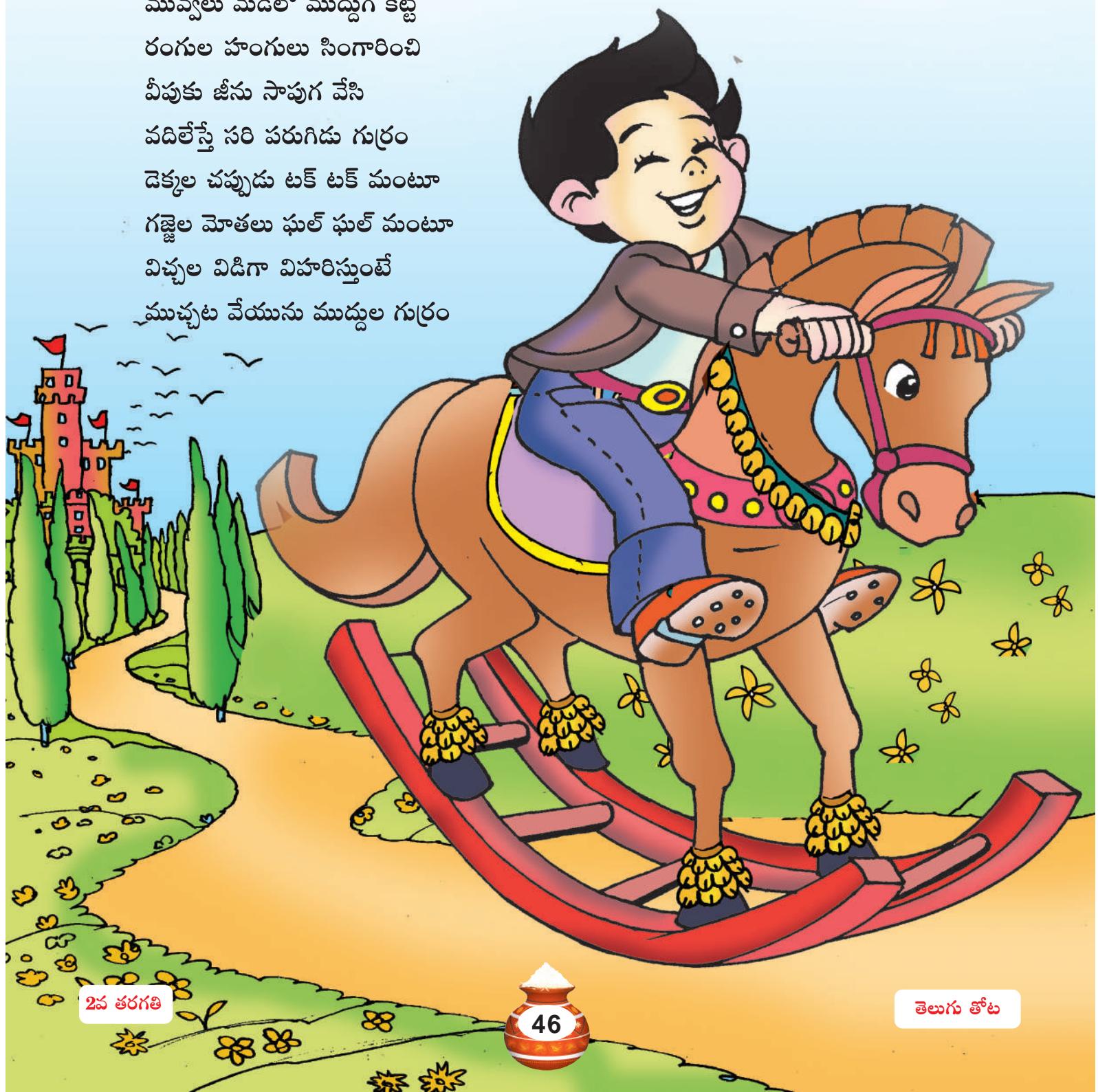

A1N5P7

కొయ్య గుర్రం

లీ, ల

చల్ చల్ గుర్రం చలాకి గుర్రం
 కొయ్యతో చేసిన గజ్జల గుర్రం
 మువ్వలు మెడలో ముద్దగ కట్టి
 రంగుల హంగులు సింగారించి
 వీపుకు జీను సాపుగ వేసి
 వదిలేస్తే సరి పరుగిదు గుర్రం
 డెక్కల చప్పుడు టక్ టక్ మంటూ
 గజ్జల మోతలు ఘుల్ ఘుల్ మంటూ
 విచ్చల విడిగా విహరిస్తుంటే
 ముచ్చట వేయును ముద్దల గుర్రం

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయన్ని అభినయస్తా పాడండి.
- అ) పారం చిత్రంలో గుర్తాన్ని ఎలా అలంకరించారు?
- ఇ) గుర్తం పరుగెత్తేటప్పుడు ఎలాంటి చప్పుడు వస్తుంది?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

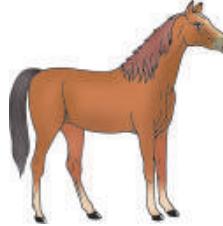
చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి 'O' చుట్టుండి.
కొయ్య గజ్జెల గుర్తం ముద్దుల గుర్తం చలాకి గుర్తం
- అ) కింది వాక్యాలు పారంలో గుర్తించి వాటి కింద గీత గీయండి. పారంలో య ఒత్తు (్య), ర ఒత్తు (౲) అక్షరాలకు 'O' చుట్టుండి.
చల్ చల్ గుర్తం చలాకి గుర్తం
కొయ్యత్తొ చేసిన గజ్జెల గుర్తం

ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి.

గు	ర్ర	ం
గుర్రం		

పొ	య్య
పొయ్య	

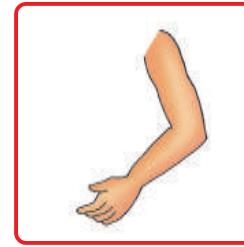
ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

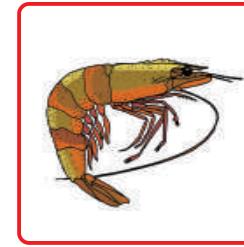
మర్రిచెట్టు

గోరై

చెయ్య

రొయ్య

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

అయ్య	రొయ్య	గొయ్య	క్ర	మరి	పురై
కొయ్య	పెయ్య	చెయ్య	తొర	జెరి	బరై

నెయ్య	వియ్యం	తియ్యడం	గొరై	జుర్రు	కొర్రలు
నుయ్య	కయ్యం	చెయ్యడం	గొర్రు	తుర్రు	కర్రలు

గొరై తోక	మర్రి తొర	కొయ్య గుర్రం	సగ్గబియ్యం	రొయ్య మీసం	ఆవు నెయ్య
బుర్ర మీసం	బుర్రు పిట్ట	బరై పాలు	పొట్టు పొయ్య	పెయ్య దూడ	కొయ్య అరక

ఊ) కింది పేరా చదవండి - ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

వనజ సంతలో కొయ్యగుర్రం బొమ్మను చూసింది. మామయ్యని కొయ్య గుర్రం బొమ్మ కావాలని అడిగింది. మామయ్య బొమ్మ కొనిచ్చాడు. వనజ సంతోష పడింది.

- 1) వనజ సంతలో ఏమి చూసింది? జ. ....
- 2) వనజకు బొమ్మను ఎవరు కొనిచ్చారు? జ. ....

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలు చేర్చి రాయండి. మీరు నేర్చుకున్న ఒత్తు పదాలు రాయండి.

	ా	ి	త	ఁ	ా	ు	ు	ు	ు	ు	ు	ు
య్య	య్య్య											
ర్ర	ర్ర్రా											

పొయ్యి

.....

గుర్రం

.....

ఆ) కింది గళ్లోని అక్షరాలతో పదాలను రాయండి.

యా	బొ	జ్జ	క	ర్ర
స	గు	బి	య్యం	బ
య్య	నూ	నె	పు	ప్రె
టు	పొ	య్య	ట్టు	గొ

సగ్గుబియ్యం

సృజనాత్మకత

అ) పిల్లలూ, కింది వాక్యాలను చదవండి. అభినయం చేయండి.

1. గుర్రమెక్కి వెళ్ళడం
2. మద్దెల వాయించడం
3. అవ్వలాగ కర్రపట్టుకుని నడవడం

7 మొక్కజొన్న

టెలుగు

మొక్క జొన్న కంకి మీద
చిన్న పిచ్చక వాలింది
చుక్కల గాను వేసుకున్న
పాప దాన్ని తోలింది
పక్కనున్న కంకి పైకి
పిచ్చకమ్మ వాలింది
గింజ గింజ పొడుచుకుంటు
పొట్ట నిండ మెక్కింది
పాప దాని తెలివి చూసి
ఫక్కమని నవ్వింది

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయస్తా పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో ఎవరెవరు ఉన్నారు? ఏమేం చేస్తున్నారు?
- ఇ) పక్కలు ఏమేం తింటాయో చెప్పండి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

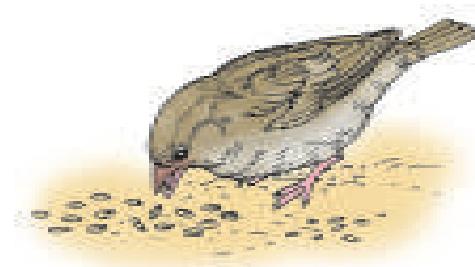

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టండి.
మొక్కజొన్న మెక్కింది చుక్కల గౌను పిచ్చుకమ్మ ఫక్కుమని పక్కనున్న
ఆ) కింది వాక్యాలు పారంలో గుర్తించి వాటి కింద గీత గీయండి. పారంలో క ఒత్తు (౨), న ఒత్తు (౨) అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టండి.

చిన్న పిచ్చుక వాలింది
పొట్టనిండ మెక్కింది
పాప దాన్ని తోలింది

ఇ) కింది బొమ్మ చూడండి. పదం చదవండి.

మొ	క్క	జొ	ను
----	-----	----	----

మొక్క జొను

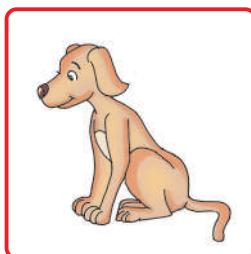
చు	క్క	ల	గొ	ను
----	-----	---	----	----

చుక్కల గొను

ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

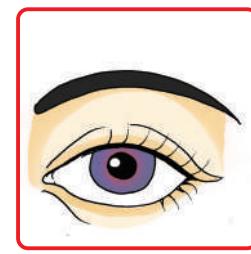
ముక్క

కుక్క

జొను కంకి

కను

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

అక్క	కుక్క	చెక్క	నాను	వెను	చిను	కను
నక్క	చుక్క	లక్క	అను	జొను	దును	మిను

చక్కెర	కొక్కెర	చెక్కిలి	అరటి తొక్క	వెన్నెల	పన్నీరు	అన్నవరం
ముక్కెర	కొక్కెరు	మిక్కిలి	చెరకు ముక్క	గన్నెరు	చెన్నురు	గన్నవరం

అక్క జొను చేసింది.

నాను వెను తెచ్చాడు.

చిన్న వెన్నెలలో ఆడాడు.

ఊ) కింది పేరా చదవండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

చిట్టెలుక సింహానికి చిక్కింది. సింహం దాన్ని చంపబోయింది. నన్ను చంపవద్దని చిట్టెలుక సింహానికి మొక్కింది. ఆపదలో సింహాన్ని కాపాడుతానని చిట్టెలుక మాట ఇచ్చింది.

1) సింహానికి చిక్కింది ఎవరు? జ: .....

2) చిట్టెలుక ఎవరికి మొక్కింది? జ: .....

3) చిట్టెలుక ఏమని మాట ఇచ్చింది? జ: .....

2వ తరగతి

రాయండి

ಅ) ಕಿಂದಿ ಅಕ್ಷರಾಲಕು ಗುಣಿತಾಲು ಚೆರ್ಪಿ ರಾಯಂಡಿ. ವಾಟಿತೋ ಪದಾಲು ರಾಯಂಡಿ.

కుక్క

.....

వాన్

.....

ಅ) ಕಿಂದಿ ಗಳ್ಳುಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಕ್ಷರಾಲತ್ವ ಪದಾರ್ಥ ರಾಯಂಡಿ.

న	చె	ర	కు	లం
గ	క్క	వె	న	కూ
మ	దు	న్న	పో	తు
ల	క్క	ఆ	ట	రు

అక్ష

స్వాజనాత్మకత

ಅ) ಕಿಂದಿ ಬೊಮ್ಮೆ ಗೆಯಂಡಿ. ರಂಗುಲು ವೇಯಂಡಿ. ಪೇರು ರಾಯಂಡಿ.

ఊరికెళ్లానమ్మ ఊరికెళ్లాను
అమృతగ్రారీ ఊరికెళ్లాను
ఊరికెళ్లానమ్మ ఊరికెళ్లాను
కొత్త కారెక్కి కొత్తరు వెళ్లాను
అమృతమ్మ పెదుతుంది తీపి అప్పాలు

తాతయ్య కుట్టించు కొత్త లంగాలు
అత్తమ్మ ఆటాడ బొమ్మలిస్తుంది
మామయ్య చెబుతాడు మామంచి కథలు
అందుకే ఇష్టమ్ము అమృతమ్మ ఊరు
అపుడపుడు వెళ్లాను అందుకే నేను

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయస్తా పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో ఎవరెవరు ఉన్నారో చెప్పండి?
- ఇ) మీ ఇంట్లో ఎవరెవరు ఉన్నారో చెప్పండి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టుండి.

అమృమ్మ అత్తమ్మ కొత్త లంగాలు కొత్తరు కొత్త బొమ్మ

- ఆ) కింది వాక్యాలు పారంలో గుర్తించి వాటి కింద గీత గీయండి. పారంలో మ ఒత్తు (౨), త ఒత్తు (౨) అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టుండి.

అమృమ్మ పెడుతుంది తీపి అప్పాలు

అత్తమ్మ ఆటాడ బొమ్మలిస్తుంది

తాతయ్య కుట్టించు కొత్త లంగాలు

ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి.

ద	న	మ్మ
---	---	-----

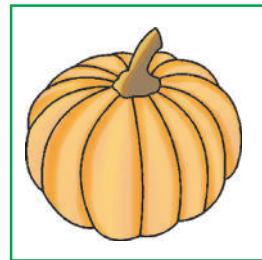
దానిమ్మ

న	త్త
---	-----

నత్త

ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చెపుండి.

9

గుమ్మడి కాయ

తొమ్మిది

కత్తెర

సుత్తి

ఉ) కింది పదాలు చదవండి.

అమ్మ	బొమ్మ	నిమ్మ	ఆత్త	చెత్త	సుత్తి
బామ్మ	కొమ్మ	తుమ్మ	నత్త	కొత్త	కత్తి

దానిమ్మ	అమ్మమ్మ	గుమ్మం	అమ్మకం	తుమ్మెద	తమ్ముడు
నానమ్మ	జేజెమ్మ	అమ్మాయి	నమ్మకం	ఉమ్మెత్త	అత్తమ్మ

పుత్తడి బొమ్మ	అమ్మ మాట	కత్తి పీట	పత్తి చేను	తత్తరపాటు	నత్త నడక
ఇత్తడి బిందె	నిమ్మ తోట	ఉత్త మాట	అగరు బత్తి	తోలు తిత్తి	చిత్తడి నేల

ఊ) కింది వాక్యాలు చదవండి. ఖాళీలను పూరించండి.

1. అమ్మకు అమ్మ నాకు అమ్మమ్మ
  2. నాన్నకు అమ్మ నాకు నాన్నమ్మ
  3. అమ్మకు తమ్ముడు నాకు మామయ్య
  4. నాన్నకు అక్క నాకు మేనత్త
- నాన్నకు అమ్మ నాకు .....
- అమ్మకు అమ్మ నాకు .....
- నాన్నకు అక్క నాకు .....
- అమ్మకు తమ్ముడు నాకు .....

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలు చేర్చి రాయండి. వాటితో పదాలు రాయండి.

	ా	ి	ఁ	ు	ూ	ౌ	ె	ై	౒	ొ	్య	్యి
మృ	మ్యా											
త్త	త్త్మా											

అమృ

.....

అత్త

.....

ఆ) గళ్లోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

త్త	న	మే	క
కొ	మృ	అ	త్త
మృ	క	స్వ	వ
సొ	తు	మ్యై	ద

కొమృ

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

సృజనాత్మకత

ఆ) కింది బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

8 పాప నవ్వు

~ , వ

పిల్లి ఒకటి వచ్చింది
ఉట్టిపైకి ఎగిరింది
కావలున్న ముసలవ్వు
క్రర తీసి విసిరింది
పాలకుండ పగిలింది
పిల్లి పారిపోయింది
అందుకవ్వ ఏడ్చింది
బుల్లి పాప నవ్వింది

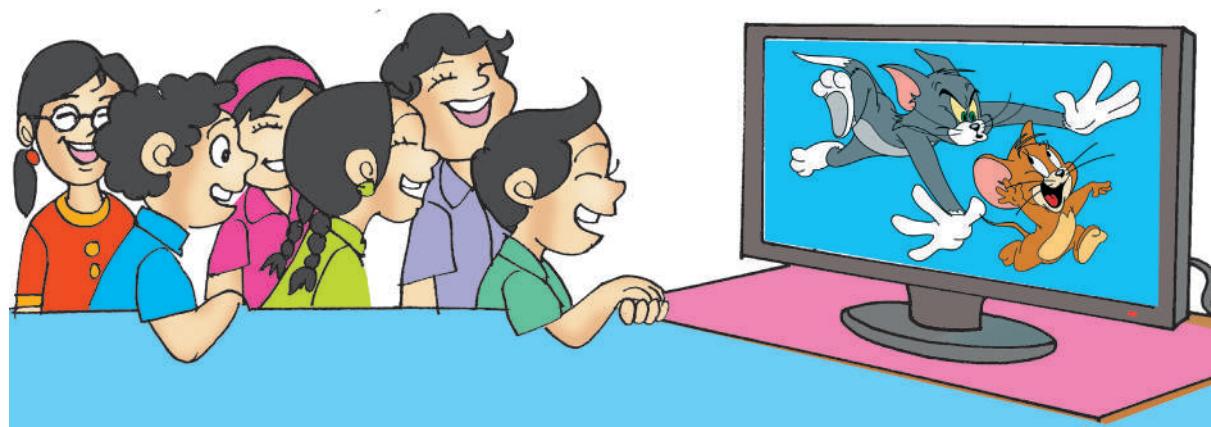

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయస్తా పాడండి.
- అ) పారం చిత్రం చూడండి. ఎవరెవరు ఉన్నారో చెప్పండి?
- ఇ) పాలకుండ ఎందుకు పగిలింది?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి. వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టుండి.

పిల్ల

నవ్వడం

డట్టి

ముసలవ్వ

కర్త

బుల్లిపాప

- అ) కింది వాక్యాలు పారంలో గుర్తించి వాటి కింద గీత గీయండి. పారంలో ల ఒత్తు (_), వ ఒత్తు (_) అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టుండి.

కావలున్న ముసలవ్వ

బుల్లి పాప నవ్వింది

అందుకవ్వ ఏడ్చింది.

పిల్లి ఒకటి వచ్చింది

ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి.

పి	లి
----	----

పిలి

అ	వ్వ
---	-----

అవ్వ

ఈ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు చదవండి.

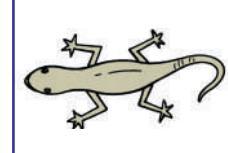
దువ్వెన

పువ్వ

ఉల్లి

బల్లి

ఉ) కింది పదాలు చదవండి

అవ్వ
బువ్వ

గవ్వ
గువ్వ

మువ్వ
రువ్వ

నవ్వ
పువ్వ

రవ్వ
తవ్వ

పువ్వాడ
దువ్వాడ

తల్లి
చెల్లి

బల్లి
నల్లి

కల్ల
చల్ల

హల్లు
పాల్లు

ముల్లు
రెల్లు

పల్ల
మల్లె

నల్ల పిల్లి	రెల్లు గడ్డి	తుమ్మ ముల్లు	చద్ది బువ్వ	ఇనుప చువ్వ	మువ్వుల సప్పి
మల్లె పువ్వ	రవ్వ లడ్డు	సన్ని కల్లు	పాల బువ్వ	తారా జువ్వ	చల్లని దీవెన

ఊ) కింది పదాలు చదవండి. భాశీలలో సరైన పదాలు రాయండి.

(దువ్వెన ఉల్లిపాయ

రెల్లుగడ్డి పువ్వ)

ఉదా : పాకకు కప్పుది

.....

1) జడలో పెట్టుకునేది

.....

2) తల దువ్వుకోడానికి వాడేది

.....

3) కూరలలో వాడేది

.....

2వ తరగతి

60

పెలుగు తోట

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలు చేర్చి రాయండి. వాటితో పదాలు రాయండి.

	ఐ	ఉ	ఌ	ఁ	ా	ా	ఒ	ఎ	ఎ	ఔ	ఔ	ా	ా
వ్య	వ్యా												
ల్ల	ల్ల్య												

గవ్య

.....

మల్లెపువ్య

.....

అ) గళ్లుతోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

ప	అ	ఊ	తో
ల్ల	బ	లి	క
చీ	ల	త	వ్య
దు	వ్యై	న	ము

మల్లె

.....

.....

.....

.....

సృజనాత్మకత

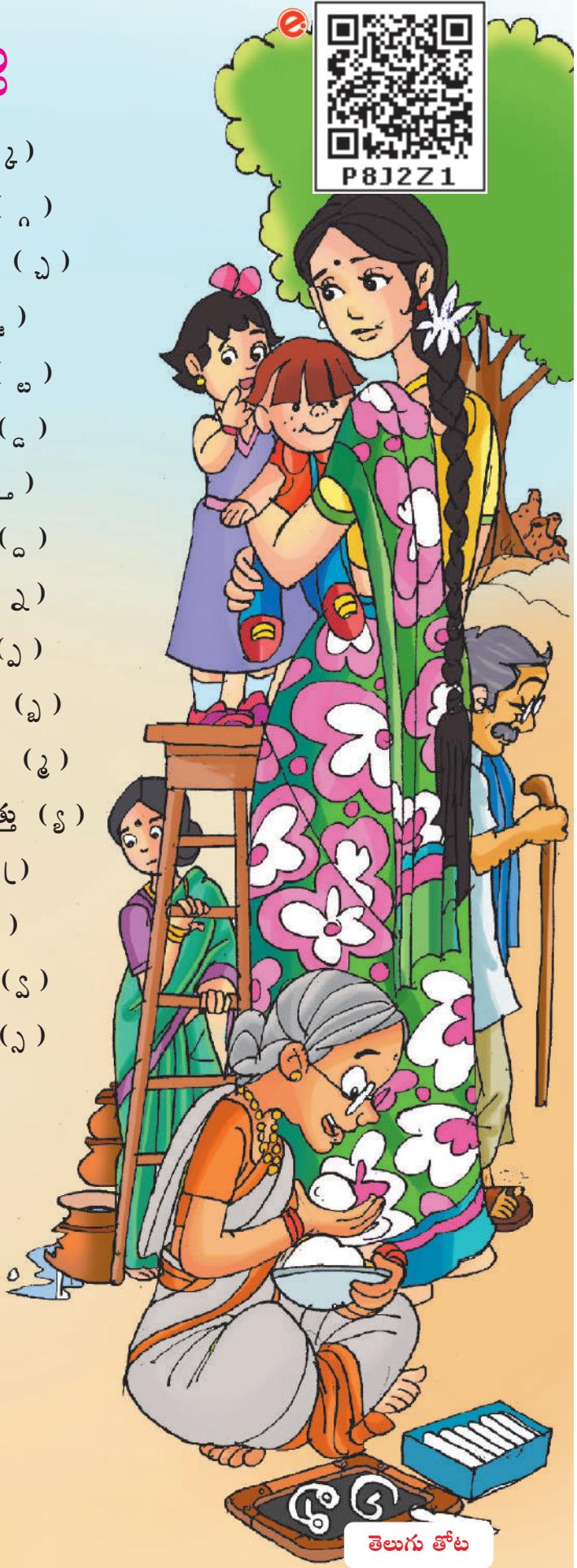
అ) కింది చిత్రం గీయండి. రంగులు వేయండి.

ఒత్తుల బుట్ట

అక్కకు చుక్కకు ‘క’ ఒత్తు (క్క)
 మెగ్గకు సిగ్గకు ‘గ’ ఒత్తు (గ్గ)
 మచ్చకు కుచ్చకు ‘చ’ ఒత్తు (చ్చ)
 బజ్జికి బుజ్జికి ‘జ’ ఒత్తు (జ్జ)
 చెట్టుకు పుట్టుకు ‘ట’ ఒత్తు (ట్ట)
 లడ్డుకు గుడ్డుకు ‘ద’ ఒత్తు (డ్డ)
 అత్తుకు దుత్తుకు ‘త’ ఒత్తు (త్త)
 ముద్దుకు సుద్దుకు ‘ద’ ఒత్తు (ద్ద)
 అన్నకు వెన్నకు ‘న’ ఒత్తు (న్న)
 కప్పుకు చెప్పుకు ‘ప’ ఒత్తు (ప్ప)
 సబ్బుకు మబ్బుకు ‘బ’ ఒత్తు (బ్బ)
 అమ్ముకు బొమ్ముకు ‘మ’ ఒత్తు (మ్మ)
 అయ్యుకు కొయ్యుకు ‘య’ ఒత్తు (య్య)
 కర్రుకు బుర్రుకు ‘ర’ ఒత్తు (ర్ర)
 చెల్లికి పిల్లికి ‘ల’ ఒత్తు (ల్ల)
 అవ్వుకు బువ్వుకు ‘వ’ ఒత్తు (వ్వ)
 కస్సుకు బుస్సుకు ‘స’ ఒత్తు (స్స)

వినండి - మాట్లాడండి

- అ) గేయాన్ని అభినయస్తా పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో ఏమేమి బొమ్మలు ఉన్నాయి?
- ఇ) లడ్డు అనేది ఒక తీపి వంటకం, మీకు తెలిసిన మరికొన్ని తీపి వంటకాల పేర్లు చెప్పండి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

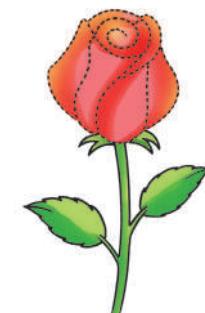
చదవండి

- అ) కింది పదాలు చదవండి వాటిని పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టండి.

అక్క	-	చుక్క
మొగ్గ	-	సిగ్గ
బజ్జి	-	బుజ్జి
లడ్డు	-	గుడ్డు

అన్న	-	వెన్న
సబ్బు	-	మబ్బు
అయ్య	-	కొయ్య
చెల్లి	-	పిల్లి

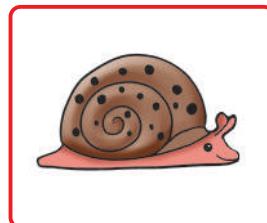

(పై పదాలలో హల్లుకు అదే హల్లు ఒత్తుగా వచ్చింది కదా! అలాంటి అక్షరాలను ద్విత్యాక్షరాలు అంటారు.)

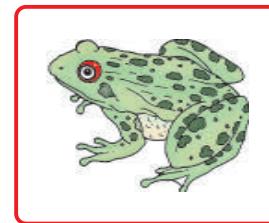
ఇ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి.

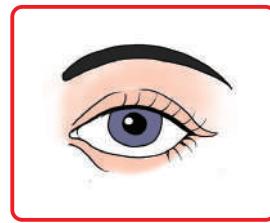
గొడ్డలి

నత్త

కప్ప

కన్న

ఈ) కింది పదాలు చదవండి.

పిట్ట	పళ్ళెం	గుడ్డ	అమ్మ	దిక్క	మొగ్గ	బస్స	పువ్వ
బుట్ట	గొళ్ళెం	లడ్డ	బొమ్మ	మొక్క	బుగ్గ	లెస్స	నవ్వ
అత్త	కప్ప	పెద్ద	పిచ్చుక	కన్నతల్లి	పూలసజ్జ	మబ్బలు	నెయ్యం
దుత్త	గొప్ప	చద్ది	మచ్చిక	చిన్నపిల్ల	కాలిగజ్జ	డబ్బలు	కయ్యం

ఉ) కింది వాక్యాలు చదవండి. పారం ఆధారంగా తర్వాత వచ్చే వాక్యాలు రాయండి.

అక్కకు చుక్కకు 'క' ఒత్తు (౨)

.....

ముద్దకు సుద్దకు 'ద' ఒత్తు (౯)

.....

ఊ) గేయం చదవండి. గేయంలో ద్విత్వాక్షర పదాలను గీతలలో రాయండి.

కోతి బావకు పెళ్ళంట, కొండా కోన విడిదంట,

పెళ్ళంట

ఎలుకలు పిల్లలు వచ్చాయి. పూలు పండ్ల తెచ్చాయి.

_____

_____

కుక్కలు నక్కలు వచ్చాయి. బియ్యం, పప్పులు తెచ్చాయి.

_____

_____

కోడి కొంగ వచ్చాయి, రుబ్బరోలు తెచ్చాయి.

_____

_____

పప్పులు మెత్తగ రుబ్బాయి. పిండి వంటలు చేశాయి.

_____

_____

కోతుల పెళ్ళి చేశాయి. కడుపు నిండా మెక్కాయి.

_____

_____

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలకు అదే ఒత్తులు చేర్చి రాయండి. వాటితో పదాలు రాయండి.

త	గ	చ	జ	ట	డ	ద	న	ప	బ	మ	య	ర	ల	వ
కె														
క్కు														

నక్క
.....
.....
.....
.....
.....

అ) కింది గళ్లలోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

సు	ద్ద	ము	క్కు
మ	బ్బు	క	దు
తె	స్వం	స్వు	జు
లె	ద్ద	సై	తైఱ

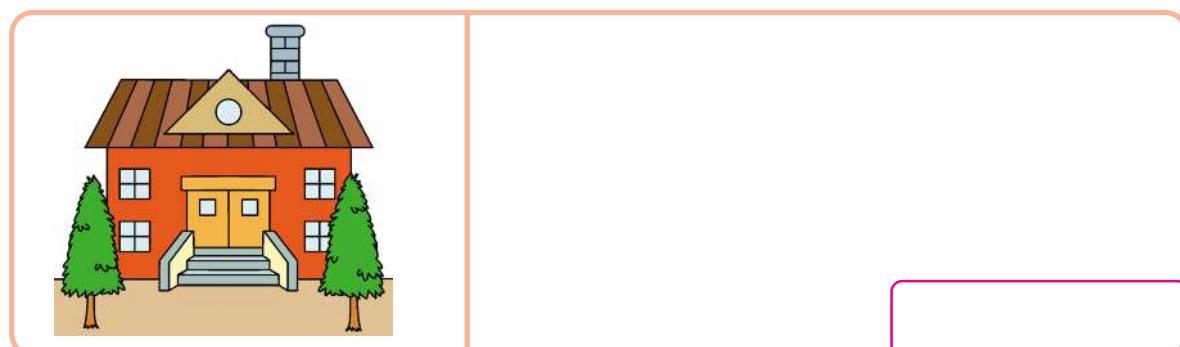
అగ్గి పెట్టే
.....
.....
.....
.....
.....

సృజనాత్మకత

అ) కింది బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి. పేరు రాయండి.

9 మ్యావ్ మ్యావ్!

E

పిల్ల! పిల్ల! ఏమంటావ్?

మ్యావ్! మ్యావ్! మ్యావ్!
కాకీ! కాకీ! ఏమంటావ్?

కావ్! కావ్! కావ్!

కుక్కా! కుక్కా! ఏమంటావ్?

భో! భో! భో!

ఆపూ! ఆపూ! ఏమంటావ్?

అంబా! అంబా! అంబా!

కోడిపుంజా! ఏమంటావ్?

కొక్కుర్రాకో! కొక్కుర్రాకో!

కోకిలమ్మా! ఏమంటావ్?

కుహూ! కుహూ! కుహూ!

మేకా! మేకా! ఏమంటావ్?

మే! మే! మే!

గౌరై! గౌరై! ఏమంటావ్?

బే! బే! బే!

బాతూ! బాతూ! ఏమంటావ్?

క్వాక్! క్వాక్! క్వాక్! క్వాక్!

కప్పా! కప్పా! ఏమంటావ్?

బెక బెక బెక బెక్!

పామూ! పామూ! ఏమంటావ్?

బున్న! బున్న! బున్న! బున్న!

వినండి - మాట్లాడండి

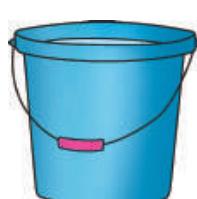
- అ) గేయాన్ని అభినయస్తూ పాడండి.
- ఆ) పారం చిత్రంలో ఏవీ జంతువులు, పక్కలు ఉన్నాయి?
- ఇ) మీకు తెలిసిన జంతువులు, పక్కలు పేర్లు చెప్పండి?
- ఈ) కింది చిత్రం చూడండి. మాట్లాడండి.

చదవండి

- అ) పొల్లు (=) అక్షరం ఉన్న పదాలను పారంలో గుర్తించి ‘O’ చుట్టండి.
- ఆ) కింది బొమ్మలు చూడండి. పదాలు చదవండి. పారంలో పొల్లు (=) ఉన్న అక్షరాలకు ‘O’ చుట్టండి.

బ	క	ట
---	---	---

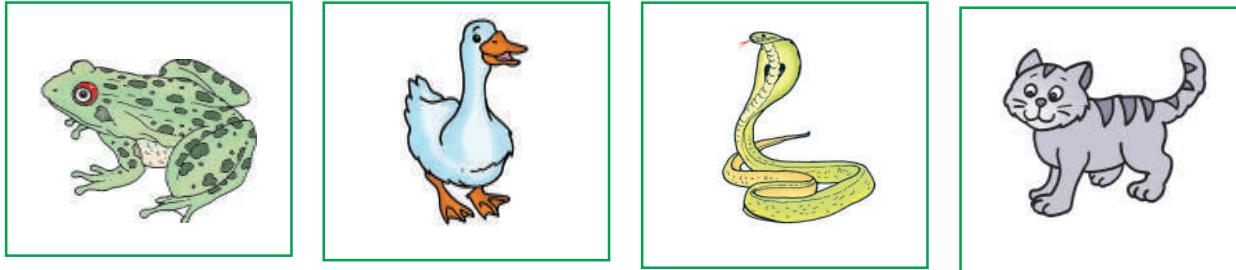
బకెట్

చ	క్ర	ం
---	-----	---

చక్రం

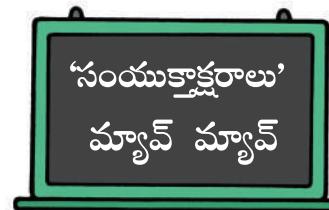
ಇ) ಕಿಂದಿ ಬೊಮ್ಮೆಲು ಚೂಡಂಡಿ. ವಾಟಿ ಅರುಪುಲನು ಪಾರಂಲೋ ಗುರ್ತಿಂಚಂಡಿ. ರಾಯಂಡಿ.

ಉದಾ : ಬೆಕ ಬೆಕ ಬೆಕ .....
.....
.....

ಈ ಹಾಲ್ಲುಲ ಕಲಯಿಕ ತೆಲುಸುಕುಂದಾಂ. ಪದಾಲು ಚದುವುದಾಂ.

1. ಕ + ರ + ಅ = ಕ್ರ	ಹಕ್ರಂ
2. ದ + ರ + ಉ = ದ್ರು	ಚಂದ್ರುಡು
3. ರ + ಯ್ಯ + ಉ = ರ್ಯು	ಸೂರ್ಯುಡು
4. ಟ + ಲ + ಈ = ಟ್ಲೈ	ಇಟ್ಲೈ
5. ಕ + ರ + ಇ = ಕ್ರಿ	ಕ್ರಿಕೆಟ್
6. ಟ್ಯ + ನ್ + ಅ = ಟ್ಯು	ಪಟ್ಟಂ
7. ಶ್ವ + ರ + ಈ = ಶ್ರೀ	ಶ್ರೀವಿಭು

(ವೀಟಿಲೋ ಒಕ ಹಾಲ್ಲುಕು ಮರೊಕ ಹಾಲ್ಲು ಒತ್ತುಗಾ ವಚ್ಚಿಂದಿ ಕದಾ! ಅಂಥಾಂಟಿ ಅಕ್ಷರಾಲನು ಸಂಯುಕ್ತರಾಲು ಅಂಱಾರು.)

ಇ) ಕಿಂದಿ ಪದಾಲು ಚದವಂಡಿ.

ಶ್ರೀಧರ್	ಪವನ್	ಭರತ್	ಸತೀಷ್	ಉತ್ತಮ್	ಜಯಂತ್
ಶ್ರೀಕರ್	ಸುಮನ್	ಶರತ್	ನಿತಿಷ್	ಗಾತಮ್	ಹೇಮಂತ್
ಕಸ್ತಾರಿ	ಸಾವಿತ್ರಿ	ಮರ್ದಂಜಂ	ಪ್ರತಿಮ	ಶ್ರೀಕರಂ	ಷೈತಮಾಸಂ
ದಸ್ತಾರಿ	ಗಾಯತ್ರಿ	ಗ್ರಂಥಂ	ಪ್ರತಿಭ	ಶ್ರೀಮುಖಂ	ಷೈತಯಾತ್ರ
ದ್ಯಾರಂ	ಚೆಟ್ಟು	ಪುಸ್ತಕಂ	ಶುಭ್ರತ	ನಿರ್ಗಂ	ಮರ್ಗಂಜಂ
ಸ್ಯಾಮಿ	ಗಟ್ಟು	ಮುಸ್ತಕಂ	ಪ್ರದೇಶಂ	ಕಲ್ಯಾಣಂ	ಕರ್ಮಾತ್ಮಕಂ
ಸೂರ್ಯುಡು	ಓರ್ನು	ಸ್ನೇಹಂ	ಇಷ್ಟಂ	ದರ್ಜೀ	ಕುರ್ಬಿ
ಅಭ್ಯಾಸಂ	ತೀರ್ಪು	ಸ್ನಾನಂ	ಕಷ್ಟಂ	ದರ್ಜಾ	ಭರ್ಮು
					ಸರ್ವಂ
					ಕರ್ಮಾರಂ
					ವರ್ಗಂ

రాయండి

అ) కింది అక్షరాలను ‘పొల్లు’ (ఇ) అక్షరాలుగా రాయండి. వాటితో పదాలు రాయండి.

అకారం	క	ఖ	గ	ఘ	చ	ఛ	జ	రు	ట	ర	డ	ఢ
ఇ												

అకారం	ణ	త	ధ	ద	ధ	న	ప	ఫ	బ	భ	మ	య
ఇ												

అకారం	ర	ల	వ	శ	ష	న	హ	ళ	అ			
ఇ												

గోపాల్

....

రాకెట్

....

ఆ) కింది గళ్లోని అక్షరాలతో పదాలు రాయండి.

ర్య	అ	రా	త్రి	ధా
సూ	ప	ట్టం	ఆ	గ్రం
చై	త్ర	మా	సం	థం

రాత్రి

....

సృజనాత్మకత

ఆ) కింది గేయాన్ని పొడిగించి రాయండి. అభినయం చేయండి.

కాకి లాగ నేను కావ్ కావ్ అంటాను.

....

పిల్లి లాగ నేను మ్యావ్ మ్యావ్ అంటాను.

....

కుక్క లాగ నేను .....

....

మేక లాగ నేను .....

....

కంలచక్రం

హరి: అమృమ్మా! ఈ రోజు నాకు కథలు చెప్పవా?
అమృమ్మా: ఇదిగో! నేనడిగిన దానికి సమాధానం చెబితే కథ చెబుతా! వారానికి ఎన్ని రోజులు?

హరి: నాకు తెలుసు. వారానికి ఏడు రోజులు.

అమృమ్మా: అవి ఏంటో చెప్పు.

హరి: ఆదివారం, సోమవారం, మంగళవారం, బుధవారం, గురువారం, శుక్రవారం, శనివారం.

అమృమ్మా: బాగానే చెప్పావే! మరి తిథులు?

హరి: అవి ఏంటి అమృమ్మా!

అమృమ్మా: చెబుతాను విను. నెలకు రెండు పక్కలు ఉంటాయి. ఒక పక్కమంటే

పదిహేను రోజులు. ఒక్కో రోజుకు ఒక్కో పేరు

ఉంటుంది. వీటినే తిథులు అంటారు.

ఇందులో మొదటి తిథి పాడ్యమి. పాడ్యమి నుండి అమావాస్య వరకు చంద్రుని కళ తగ్గుతూ వస్తుంది. అమావాస్య రోజు చంద్రుడు ఆసలు కనిపించడు. ఈ పదిహేను రోజులను కృష్ణపక్కం అంటారు. అమావాస్య తరువాత పాడ్యమి నుండి శౌర్ణమి వరకు చంద్రుని కళ పెరుగుతూ వస్తుంది. శౌర్ణమి రోజు చంద్రుడు నిండుగా కనిపిస్తాడు. దీనిని శుక్లపక్కం అంటారు.

హరి: నాకు తిథులు నేర్చువా అమృమ్మా!

అమృమ్మా: అయితే చెప్పు. పాడ్యమి, విదియ, తదియ, చవితి, పంచమి, షష్ఠి, సప్తమి, అష్టమి, నవమి, దశమి, ఏకాదశి, ద్వాదశి, త్రయోదశి, చతుర్దశి, అమావాస్య లేదా శౌర్ణమి.

హరి: అంటే అమావాస్య లేదా శౌర్ణమి తరువాత పాడ్యమి నుండి చతుర్దశి వరకు ఈ తిథులు వస్తూ ఉంటాయి కదా!

అమృమ్మా: అవను. అలాగే మనకు నక్కల్తాలు 27.

హరి: అమృమ్మా! నా నక్కత్రం మృగశిర అని అమృ చెప్పింది. నాకు అవి కూడా నేర్చు.

అమృమ్మా: చెబుతాను విను. అశ్విని, భరణి, కృతిక, రోహిణి, మృగశిర, ఆష్ట, పునర్వసు, పుష్యమి, ఆశ్లేష, మఖ, పూర్వఫల్మణి (పుఱ్ణ), ఉత్తర, హస్త, చిత్ర, స్వాతి, విశాఖ, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ, మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణం, ధనిష్ఠ, శతభిష, పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి.

హరి: నేను బడిలో మా స్నేహితుల నక్కల్తాలు అడిగి తెలుసుకుంటాను. అలాగే నేను ఇవన్నీ నేర్చుకుని మా స్నేహితులకూ నేర్చుతాను.

అమృమ్మా: అలాగయితే నీకు రోజుఁ ఒక కథ చెబుతాను.

పద్మ రత్నలు

వినదగు నెప్పరు చెప్పిన
వినినంతనె వేగపడక వివరింప దగున్!
గని కల్ల నిజము దెలిసిన
మనుజుడె పో నీతిపరుడు మహిలో సుమతీ!

భాషం :- ఎవరేమి చెప్పినా వినాలి. వినగానే తొందరపడి ఏదో ఒకటి చేయకూడదు. బాగా ఆలోచన చేయాలి. అలా చేసి నిజమో, అబద్ధమో తెలుసుకొన్న వాడే బుద్ధిమంతుడు.

ఏరకుమీ కసుగాయలు
దూరకుమీ బంధుజనుల దోషము సుమీళై!
పారకుమీ రణమందున
మీరకుమీ గురువులాజ్ఞ మేదిని సుమతీ!

భాషం :- రాలిన ఫిందలను ఏరవద్దు.
బంధువుల తప్పులు ఎంచి దూషించరాదు. యుద్ధ రంగం నుండి పారిపోరాదు. గురువుల మాటను జవదాటరాదు.

తన కోపమె తన శత్రువు
తన శాంతమె తనకు రక్క దయ చుట్టంబో
తన సంతోషమె స్వగ్రము
తన దుఃఖమె నరకమంద్రు తథ్యము సుమతీ!

భాషం :- మనిషిలో ఉన్న కోపమే అతనికి శత్రువు.
వెలుపలి శత్రువులవసరం లేదు. మనిషిలో ఉన్న శాంతమే అతనికి రక్కణ. అతనిలో ఉన్న దయయే అతనికి బంధువు. తను సంతోషంగా ఉంటే అదే స్వగ్రంతి. తన దుఃఖమే నరకం. తన మంచి చెడ్డలకన్నిటికి తనే బాధ్యడన్నమాట.

సిరిదా వచ్చిన వచ్చును
సలలితముగ నారికేళ సలిలము భంగిన్
సిరిదా బోయిన బోపును
కరి ప్రింగిన వెలగపండు కరణిని సుమతీ!

భాషం :- సంపద వచ్చేటప్పుడు టెంకాయలోని నీరులాగ తెలియకుండా వస్తుంది. సంపద పోయేటప్పుడు ఏనుగు మింగిన వెలగపండులోని గుజ్జువలె మాయమైపోతుంది. అంటే సంపద వచ్చేటప్పుడు ఎలా మనకు తెలియకుండానే వస్తుందో, పోయేటప్పుడు అలాగే తెలియకుండానే పోతుంది.

పద్య రత్నాలు

ఉపకారికి నుపకారము
విపరీతము గాదు సేయ వివరింపంగా
అపకారికి నుపకారము
నెపమెన్నక సేయువాడె నేర్పరి సుమతీ!

భావం :- మంచి చేసిన వారికి మంచి చేయడం గొప్పకాదు. హోని చేసిన వారికి ఇంతకు ముందు వారు చేసిన చెడు గురించి ఆలోచించక ఉపకారం చేసేవాడే నేర్పుకలవాడు.

కూరిమి గల దినములలో
నేరము లెన్నడును గలుగ నేరవు మరియు
కూరిమి విరసంబైనను
నేరములే తోచుచుండు నిక్కము సుమతీ!

భావం :- పరస్పరం స్నేహం ఉన్న రోజుల్లో నేరాలు ఎప్పుడూ కనిపించవు. ఆ స్నేహం చెడగానే అన్ని తప్పులుగానే కనిపిస్తాయి. ఇది నిజం.

నడువకుమీ తెరువాక్కట
కుడువకుమీ శత్రునింట కూరిమి తోడన్
ముడువకుమీ పరధనముల
నుడువకుమీ యొరుల మనసు నొప్పగ సుమతీ!

భావం :- తోడు లేకుండా ఒంటరిగా దారిలో నడవవద్దు. శత్రువు ఇంటిలో స్నేహంగా భోజనం చేయవద్దు. ఇతరుల సొముగై కాజేయవద్దు. ఎదుటి వారి మనను నొచ్చుకునేటట్టు మాట్లాడవద్దు.

ఆకొన్న కూడె యమృతము
తా కొండక యిచ్చువాడె దాత! ధరిత్రిన్
సోకోర్చువాడె మనుజుడు
తేకువ గలవాడె వంశతిలకుడు సుమతీ!

భావం :- ఆకలిగా ఉన్న వేళలో దారికిన అన్నం ఎలా ఉన్నా అది అమృతమే. అడిగిన వెంటనే ఆడ్డు చెప్పక వెనకాడక ఇచ్చేవాడే దాత. కష్టాలు ఓర్చుకొను వాడే మనుష్యుడు. సాహసం కలిగిన వాడే వంశోద్ధారకుడు.